

ВІСНИК ЖЕСЕРАЛД

- VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спілено - політичний місячник

ЗМІСТ

Редакційна — Чи „нормальний рік” в ненормальних часах?	1
Д-р Д. Донцов — Іродові слуги на еміграції	3
Я. Стецько — Висновки з присуду над убивником	10
Д-р Михайло Кушнір — Кібуци проти Москви	14
Мігр. Е. Лозинський — Ще два роки нашої праці	16
Мігр. І. Боднарук — Молодь і молодечі організації	19
Леонід Полтава — Не липче товариш Вірський	22
Сергій Кіндзерявій-Пастухів — Думки про образотворче мистецтво	24
Юрій Тис — „Книга спостережень” Є. Маланюка	26
Ікер — Агент Волл-Стріту	31
Відділ ООЧСУ в Амстердамі відзначив 10-ліття своєї діяльності	32
Аркан Пчхи — Теж письменник; Спростував; Патріот-хамелеон	32

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОВОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

НОЛЯДА НА ВІЗВОЛЬНИЙ ФОНД 1962

(Продовження з попереднього числа)

ЮТИКА, Н. Й.

Збіркова листа ч. 501. Збірщик п. Мельник.
По \$ 2.00 — Яцьківський, Мельник, В. Запаранюк,
Роборський.
По \$ 1.00 — І. Федорняк.

АВБУРН

Збіркові листи чч.: 0511, 0512.
По \$ 10.00 — Григорій Гавришків.
По \$ 5.00 — Михайло Латанишин, Бердій Стефан,
Василь Стриганин.
По \$ 3.00 — Іван Гладун.
По \$ 2.00 — Роман Лемчак, Антін Ярема, Микола
Митник, Григорій Гавучак, Василь Липак, Ярослав
Коваль, Стефан Найдя, Дмитро Голяк, Омелян Білин-
ський, Антін Царевич, Павло Грицко, Іван Стефанів,
Михайло Пінчак, Іван Весоловський, Ярослав Сокер-
ник, Мирон Кіналь.

По \$ 1.00 — Михайло Дмитренко, Василь Троцюк,
Василь Чеканський, Гері Ковальчик, Василь Федор-
чук, Михайло Ділай, Микола Ярко, Іван Тороус, Ва-
силь Майовські, Михайло Косяк.

КЕНТОН, ОГАНО

Збіркові листи чч.: 0526, 0528.
По \$ 10.00 — І. Н., С. Гудз.
По \$ 8.00 — Микола Хлиста.
По \$ 6.50 — Василь Содук.
По \$ 5.00 — П. Гудзівський, З. Ромахний, В. Фри-
драк, І. Бик, Б. Панаюк.
По \$ 4.00 — В. Юзьків.
По \$ 3.00 — С. Курилас, Я. Музичка, І. Фінковят,
М. Сметанюк, П. Максим, І. Коваль, Г. Ільницький,
В. Опришко, М. Мельник, М. Бурий, С. Жабінський,
П. Сахаревич, Д. Поліщук, В. Волошук, П. Бабич.
По \$ 2.50 — В. Яцикевич.
По \$ 2.00 — В. Харліковський, І. Войтко, В. Печенюк,
І. Демчишин, І. Демчак, В. Григорчук, П. Миронович,
Б. Маланій, В. Бабійчук, А. Фінковят, В. Качмарський,
М. Кутціль, М. Босий, І. Глинський, І. Лесько, С. Дом-
чак.
По \$ 1.50 — П. Бандурка.
По \$ 1.00 — В. Коцюруба, М. Смішко, А. Стрихаль-
ський, П. Стрихальський.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Збіркова листа ч. 0531.
По \$ 10.00 — Левчук Микола, Козюпа Євген, д-р Іван
Кизик, Климук Василь.
По \$ 5.00 — Данів Ст., Баравович Христина, Румак
Іван, Герасимчук Зенко, Яблонський М., Телюк Іван,
Гачкевич Василь, Зачко Осип, Марків Лев, Береза
Вол., Козак Павло В. Білинський, Антонішин Б.
По \$ 4.00 — Шимків Луць.
По \$ 3.00 — Данко Софія, Лодинський Вол., Салата
М., Кошак Микола, Сова Іван, Полюга Параска, Твер-
дохліб І., Духновський М., Бродич Федір.
По \$ 2.00 — Данилович Іван, Гіна Василь, Драйт П.,
Сорока Яр., Захарченко М., Лукомський Євген, Сала-

бай Анна, Посполіта Ольга, Іскат А., Юкаш М., До-
лішний Василь.

По \$ 1.00 — Тимошенко Юхим, Хома Йосиф, Томаш-
івський Яр., Юречко Василь.

Збіркова листа ч. 0532.

По \$ 10.00 — Шматка Іван.

По \$ 3.00 — Низгода Б.

По \$ 1.00 — Бродич В.

Збіркова листа ч. 0534.

По \$ 10.00 — Закорчемний Василь.

По \$ 5.00 — Михайловський Омелян.

По \$ 2.00 — Борецький М.

По \$ 1.00 — О. Висовський.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Листа ч. 0533.

По \$ 20.00 — Гурський Мих.

По \$ 10.00 — о. Чомко Степан.

По \$ 5.00 — Пушкар Олег, Лісович Михайло, Малан-
чук Антін, До-кий В., Струк Петро, Гузик Іван.

По \$ 3.00 — Попель Ярослав, Кравчук Антін.

По \$ 2.50 — Потічний Петро, Сидорик Євген.

По \$ 2.00 — Лаврович, д-р М. Снігурович, Панкевич
Михайло, Маслянка Володимир, Червак Осип, Дубець-
кий Мих., Гусак Мих., Сушко Мих.

По \$ 1.00 — Бойко Мих., Рондяк В., Кузьо Осип,
Стрільбицький Симон, Садівський Ст., Андрусипин
Гнат, Попель Іван, Попель Роман.

МІЛВОКІ, ВІСКОНСІН

Збіркова листа ч. 0538. Збірщик Іван Макар.

По \$ 10.00 — Іван Макар, Іван Лопушанський.

По \$ 2.00 — Константин Гарасимів.

По \$ 1.00 — Іван Кузьмюк, о. парох Демян Ольгин,
Дмитро Глушко, Микола Праско, Олексій Рева.

Збіркова листа ч. 0540. Збірщик Віра Тимчишак.

По \$ 2.00 — Пол. К. Мандзенко, Стефан Каспрук,
Максим Місюрак.

По \$ 1.00 — Іван Макар, Дмитро Закалюк, Дмитро
Глушко, проф. Омелян Логуш, о. парох Іван Олексюк,
Іван Марак.

ІОНГСТАВН, ОГАНО

Збіркові листи від числа 0541 до 0550.

По \$ 10.00 — Герольд Шульц, Михайло Болотеній,
Френко Фечет.

По \$ 5.00 — о. Василь Олійник, о. Іван Заяць, адв.
Петро Гулич, Казимир Бульван, Іван Ліщак, Еміліян
Гнатів, Василь Гевко, Василь Сухар, Іван Данилик,
Іван Паплик, Василь Багрій, Константин Манджала,
Дмитро Затварницький, Іван Доровський, Ярослав Ба-
бяк, Микола Дмитрів, Федір Свердан, Іван Іванюк,
Степан Василевич, Михайло Іванський, Микола Леник,
Осип Поточний, Гриць Кураш, Олександер Яровецький,
Герри Тих, Радомський, Степан Пилипчак Григорій
Луць, Михайло Феден, Степан Деметрій, Анна Сенік,
Френк Юкон, Микола Чепак, Євгенія Віса, Микола
Попик, Дмитро Макух, Євстахій Кархут, Павло Кар-
пик.

(Продовження на 3-ї стор. обкладинки)

ВІСНИК

РЕДАКЦІЙНА

ЧИ „НОРМАЛЬНИЙ РІК“ В НЕНОРМАЛЬНИХ ЧАСАХ?

У порівнянні з попереднім, 1962-им роком, що був роком змін, цей, 1963-ий рік, як думають американські журналісти, буде, мабуть, „нормальним“ роком, тобто, хоч у В'єтнамі напевно триватиме війна, зате в Берліні, як виглядає, буде спокійно; хоч ціни на харчі дещо зростуть, все таки населенню назагал буде ліпше; і хоч страйки, зокрема на відтинку продукції сталі, повторятимуться, мов катар узимі, зиски не малітимуть. Словом, це має бути „нормальний“ рік.

Тут українського патріота біль стисне кліщами за серце: як можна в таких часах, коли невеликі кольорові племена дістають самостійність, а велика, культурна Україна в ярмі — думати й писати про „нормальний“ 1963-ий рік? Цей біль за долю нашої нації росте в міру того, як надлітають трівожними ластівками вісті з України про всебічну русифікацію, про економічну експлуатацію господарських і людських ресурсів, про переслідування української культури, про деправацію молоді, що з неї твориться роботів (див. статтю д-ра Кушніра „Фабрикація роботів“).

Все ж з вогником надії на зміни вступаємо в новий рік, бо знаємо, що історичні зміни не постають стихійно, що є вони вислідом праці і боротьби поодиноких народів, їх політичної свідомості і волі.

Історичні події не творяться припадково, а розвиваються на підставі загальних законів. Злагодити закони розвитку історії надзвичайно трудно, і звідси постають історичні помилки, катаклізми, революції, війни. Перша половина нашого століття дає багато прикладів для цього.

Спробуємо на початку нового року насвітлити ознаки тих напрямних, по яких розвивається нова історія світу, зокрема історія українського народу.

В стані холодної війни, що триває від часу закінчення другої світової війни, позначаються малопомітні, але важливі зміни, які виявляються поволі, в широкій громадській опінії. Виступ червоного Китаю проти Індії викликав негайну реакцію в світі. Від влади в тій країні усунено комунізуючих міністрів. Індійський уряд звернувся за допомогою до Західу. І Пейпінг стримав агресію.

Не вдався також план Хрущова на Кубі. Уряд ЗДА, спираючись на опінії широких мас, застосував бльокаду, зажадав усунення з того острова атомової зброї, і москалі ту вимогу виконали. Внаслідок цього — спад впливів Москви на світовій арені. Тверде становище уряду ЗДА в справі Куби в свою чергу позначилося на висліді виборів у листопаді 1962 р., на яких демократи виграли. Хоч не треба забувати, що Куба з 20 тисячами советських воїків і відповідним запасом зброї становить серіозну загрозу під боком Америки. В американському громадянстві загострились анти-московські і антикомуністичні настрої. Це все ніби дрібні, але характеристичні ознаки для вичуття можливих змін в напрямних світової політики.

В Європі минулого року далі розвивалось і змінювалось об'єднання шістьох держав, відоме під назвою Спільний Економічний Ринок. Розвиток цієї могутньої організації поступив так далеко, що Британія відчула небезпеку для своїх торговельних інтересів і виявила бажання також вступити до Спільного Економічного Ринку. Гостра реакція Москви на створення цієї міжнародної господарської організації і створення большевиками свого „спільногоринку“ з СССР і країн-сателітів свідчить про те, що Москва дуже занепокоєна розвитком в Західній Європі нових форм економічного співжиття. Але гостра постава Де-Голя, а зо-

крема його спротив Англії, яка старається про вхід до Економічного Спільнотного Ринку може докорінно порушити політичний уклад сил.

Історичний поступ у Західній Європі не обмежився господарською відбудовою і об'єднанням ринку, він проявився також в намаганні творити нові форми державно-політичного устрою.

Демократична республіка, з многопартійним парламентом, класичним прикладом якої була Франція, виявилась формою перестарілою, не-відповідною до нових обставин. При такому устрої Франція, по двох останніх війнах впала була в політичний хаос. Президент де Голь виявився достатньо авторитетним, щоб перевести у тій країні глибокі політичні реформи і закріпити державний устрій. Підставою цих політичних реформ — усунення переростів партійництва і партійних інтриг, зміцнення влади президента, скріплення держави і ззначення колоніалізму — є чесна політика, легалізована через вибори і всенародний референдум.

Такий приблизно устрій, як є тепер у Франції, віддавна існує в старій, політично досвідченій Британії, де владу має в руках прем'єр, а в парламенті діють дві головні, політично вироблені партії. Сильна влада президента при парламентарному способі керівництва і двох великих політичних партіях існує також в ЗДА. І те саме приблизно бачимо в новітній Німеччині, в якій демократичний устрій при сильній виконній владі довів країну до політичного і господарського відродження.

Реалізована у Франції нова політична програма може бути тою, що й творитиме напрямні для розвитку людства на найближчий час. З таким станом речей мусимо числитися і брати його до уваги при організуванні наших акцій на міжнародному відтинку. Є багато

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York 3, N. Y.

ознак, що вказують на відродження Європи як „третьої сили”. Це треба нам враховувати.

Накреслений вище шлях розвитку світової політики може мати ще різні ухили, затримки і коректи. Потягне це за собою втрату часу, страти в людях і матеріалі, може викликати війни, революції і перевороти. Досвід історії здобувається дорогою ціною. Маємо на увазі політику ЗДА, що вагається у відношенні до СССР поміж твердим курсом і м'якими спробами переговорів. Пояснити це можна лише тим, що деякі політики ЗДА не позбулися ще старих пересудів, які вже давно стали неактуальними. Вони все ще живуть під враженням „жовтої небезпеки”, що ніби загрожує з боку червоного Китаю, який панує в Монголії, Маньжуруї, Тибеті і стойті, як грізне мариво, над кордонами Індії. Ці політики все ще думають, що Москва, також загрожена „жовтою небезпекою”, колись може стати натуральним союзником у боротьбі проти цієї небезпеки. Політики ЗДА повинні пам'ятати, що Советський Союз не є однонаціональною державою, що він є державою політично і економічно відсталою, складеною з різних національностей. Є державою, яка в кожній війні розвалиться на складові частини.

Тим часом, український народ перебуває в тяжкій московській неволі, гноблений політичним терором, експлуатований економічно, піддаваний нелюдським засобам фізичного винищенні і духової москалізації. Нарід в неволі має обмежені можливості боротьби з наїзником. Тому обов'язком українців на еміграції є допомогти всіма можливими засобами боротьбі свого народу з його гнобителем. Допомога українському народові в його боротьбі за визволення має бути головним завданням української еміграції.

Минулий, 1962 рік виявив стремління української еміграції до перегляду методів своєї праці. Власне в тому році відбувся ряд з'їздів і конгресів українських організацій у світовому маштабі: жіночий конгрес, конгрес СУМ'у, конгрес студентства, канадійського КУК і, врешті, 8-ий конгрес Українського Конгресового Комітету Америки.

Вже задовго перед конгресом УККА появилися на сторінках української преси статті,

ПОЛІТИЧНА ТЕМАТИКА

Д-р Д. Донцов

ІРОДОВІ СЛУГИ НА ЕМІГРАЦІЇ

Коли волхви побачили першу зорю Різдвяну, „Ірод-Цар стривожився і ввесь Ерусалим з ним”. Подібна тривога огорнула московського Ірода і всіх, що з ним. Бо всі знаки на землі й на небі заповідають його кінець, особливо на Україні, так, як це звістував Шевченко у „Великому Льоху”: „на небі мітла простяглася... земля затряслася”, заповідаючи прихід „нового Гонти”, повстання з могил нового кохацтва з-під стягу архістратига Михаїла, переможця диявола.

Не знаючи, де шукати вже Народженого, Ірод наказав, „щоб не було клопоту”, помордувати всіх немовлят-хлопчаків. Московський

автори яких накреслювали напрямні нашої політики на майбутнє по лініях програм-мінімум: закріплення впливів української еміграції в краях поселення, здобуття матеріальної бази, осягнення впливів у політиці і економіці тих країв і допомога Батьківщині у визвольній боротьбі.

На конгресі УККА, де більшість делегатів були члени організацій Визвольного Фронту, особам, охочим провести в проектах програми, як і в резолюціях, постулюти про другорядність визвольної боротьби, про політику реалітів і т. д., зробити цього не вдалося і, очевидно, з тої причини самий конгрес прибрав форму урочистої академії, при чому звужено, на жаль, до мінімуму обговорення справ організаційних і справ фондів, а питання політичній програмів не порушувано. Перебіг конгресу, як і вислід його праці, свідчать про те, що УККА не стане, покищо, лідером української еміграції. Чи вдається йому сказати „нове слово”, чи вдається скерувати політичні напрямні української еміграції на нові, кращі шляхи?

На закінчення треба відмітити, що в 1962 році зросло в ЗДА заінтересування до української визвольної боротьби. Спричинилися до цього такі події, як процес в Карльсруге проти Б. Сташинського, на якому доказано і стверджено злочинну роль советського уряду в убивстві сл. п. С. Бандери і д-ра Ребета. Попу-

Ірод робить те саме на Україні, стинаючи, мов колоски, голови авант'гарду кожного нового покоління („убий, поки не підросло!”), яке грозить розпадом його царства. Постинати ж голови тим, найнебезпечнішим собі, посилає він своїх висланців навіть за кордони СССР. Крім того намагається затруті і духовно вбити душі нашого молодого покоління, обернути його в потульних „хамових синів” — і в своїй імперії, і серед еміграції.

В кліці слуг Ірода на еміграції є соціалісти, є „демократи”, є дезертири націоналізму. Все це — оті Датани і Аврони, що їх відразливий образ дав у своїм „Мойсеї” І. Франко. Це ті,

ляризації української справи сприяло також широке відзначення 20-літнього ювілею створення Української Повстанської Армії.

Українська еміграція в 1963 році у своїй внутрішній і зовнішній політиці повинна взяти під увагу нові обставини, які творяться внаслідок загального розвитку подій, нові можливості, нові методи, пам'ятаючи, що незмінним залишається її обов'язок безкомпромісової боротьби за визволення батьківщини і створення незалежної Української Держави.

С. К.

"BOY OH BOY, ARE YOU UGLY!"

що „злочин вчинили проти Духа”, який провадив їх в землю обітовану. Це ті, що в здобуття тої землі вже „з них ніхто не вірив”; ті, що вже „покинули ждать і бажать” і десь рватись в просторі”; ті, що піддалися підшептам Азазеля, нібито „пристрась засліплює зір”, заважає „реально” дивитись на світ, що вже не той став, яким був за батьків, що „небезпечно ставати всупір діл природних бігові”, легко бо „власний свій забаг подать за веління Господні”. Може ж без воєн і повстань, тихенько-легенько під ярмом фараона розмножуючись, ми „могли б вирости в силу й забрати увесь край в свої руки?”

Спокушаючи навіть Франкового „Мойсея”, „темний демон пустині” спокусив (тодішніх і наших) датанів і авіронів, або, як Франко їх звав, — „ощуканців та дурнів”. І рішили воно, що слова „про обіцяний край — це лише казка”: такої України, за яку билися й вмиралі діди і батьки — „не може ж бути”... що ті, що „піднялися тоді до походу” — це ж була „дурість і гріх, і руйна народу”. Хто згада про поляглих важкий заповіт, хто згадає про „Божий наказ”, від датанів почусь лише крик: „замовчи ти, помано! Хто до бунту посміє народ накликати й манити за гори настріль кінцевої руйни, той, на пострах безумцям усім, хай опльований буде всіма і побитий камінням!”

З цією геніяльною, наперед Франком відчутою, „філософією” слуг Азазеля або Ірода вийшла на поверхню емігрантського життя кліка „рідних” датанів і авіронів. З метою? З метою убити в ростучім поколінні віру в свою велику Правду, в дух спротиву плянам диявола, убити любов до Великого, зломити волю.

Насамперед намагаються модерні датани вбити в мозках нового покоління свідомість предків і „Божого наказу” — ідею, ідеал національної незалежності. Власна державність? — це на язичі словоблудів — перестарілі ідеї. Бо чи ж всюди не говорять нині про федерацію, навіть про світовий уряд? Чи ж не існує вже його зародок (і якийже ж гарний!) в Об'єднаних Націях? Та ж нам вистачить „максимум релятивної суверенності” (геніяльна формула одного з датанів). Бо ж хіба не існує „нерозривний зв'язок України з долею Родині”? Хіба не стоїть перед нами „примусова

орієнтація на Москву”? Нащо надавати та-кої ваги ідеологіям? Хіба з кол „демократичної” української молоді не повчили вас, що „не є функцією демократії давати відповідь на проблеми життя”? Воно ж таке мінливе... Царат, демократія, націонал-соціалізм, комунізм, самостійність чи „союз” — це діло „тверезих політиків” розбиратися в цьому. Во так чи сяк, а „одної ж правди немає і не може бути”...

Датани зasadничо, аксіоматично „проти всіх аксіом” і засад. Життя ж „так ускладнилося, що говорити чи діяти категоріями якоєї одної доктрини більш, ніж наївно”. Не треба „себе зв'язувати з жадною політичною системою” чи ідеєю, досить приглядатися „розвитковим тенденціям світу” — і буде з нас! Цоб чи цабе — для воля все залежить від того, яка „тенденція” (на возі) зверне його вправо чи вліво... Догмати віри? — це ж брак логіки! А тому „краща відповідь на потреби життя — це федерація”, не самодержавність. Аксіом і догм тримаються лиш „дикі, некультурні племена”. Тому „не треба лякатися непередрішенства”, без ексклюзивності, бо „фанатична віра в ідею це віра в оману” — цур ій і пек! Якнайдалі від духовного чинника, від „іскри вогню великого” в душах наших!

Реальні політики — „не мрійники і не містики”. Нема ніяких „абсолютних вартостей”! До чорта з „профетичними претенсіями”! (бідний Шевченко!). Романтизм, ідеалізм, динамізм, різні „абстрактні поняття” — це одне, „актуальна політика” — друге. Дурне так „багато писати про рятунок наших душ, їх почувань, думок, волевих поривів, перестерігати перед їх прострацією й звироднінням”, мудріше — „звертати увагу на збереження наших тіл, нашої фізичної субстанції”, — виглулюється один зневірений Хома.

Подібних букетів з „думок” цих хомів із їх капітулянтських часописів можна було б ви-збирати безліч. І як їх „філософія” нагадує „філософію” ідолів усіх демократичних і соціалістичних хомів, большевика В. Винниченка чи соціаліста М. Грушевського, наприклад! Во вже більше як сорок літ тому повчали воно, що не є завданням проводу революційної України „брати владу в свої руки”, що треба

„охолоджувати температуру революційності мас”; що „не час виступати з демагогічними гаслами самостійності”, за якими стоять „найгірші, бандитські елементи”. Це ж їх однодумець, бувший галицький радикал, О. Назарук, ганьбив „руїнницьку працю” націоналістів, протиставляючи їм комуністів, які зробили на Україні „багато позитивного”, так само, як (на його думку) й Петро I і Катерина II. Як для В. Винниченка, так і для сучасних зневірених хомів, не було „ніяких абсолютних вартостей”. Ідеалізм, ідейність — були „забстрактні поняття”, щоб на них увагу звертати. Ті поняття і вартості існували для Шевченкового Яреми-Галайди, але не для Яреми „хамового сина”, ані для Хоми. Що ж дивного, що без одної непохитної догми, своєї Правди, схиляє такий Хома свою гнучку шию перед аксіомом і догмою чужинця чи ворога? Правда прадідів великих, дух нашої давнини, Шевченкова містика лицарства Запорозького і Лаври Київської — для хомів це все було чуже або „фантазія”, або „схолястика”, або „реакціонерство”. Їх соціально-політичні аксіоми диктували їм Бєлінський, Чернишевський, Пушкін або Ленін, Плеханов, Маркс і большевики. А радикали-соціялісти галицькі рекламивали, як нашого приятеля і самостійника, А. Марголіна. Того, що у своїй англійській книжці сам представляв себе „федералістом” і оповідав, як переконував большевицького посла у Вашингтоні дати українцям „провінціальну автономію”...

Так за нашептами Азазеля вбивали духа нації психічні предки сучасних хомів. За ними так роблять і ці останні. Хто ж не вірить у свою Правду або на кожний день має інакшу, кінчити угодою з обманою „правдою” чужинця. На цей шлях і вступили наші емігрантські „реальні політики” за останніх двадцять літ.

Відкидаючи догми і ідеали, підривали серед „малих сих” слуги Ірода віру у власну Правду, а закликаючи нове покоління до компромісу з „реальною дійсністю”, намагалися заломити його волю. На цім останнім відтинку боротьби за душу нового покоління почалося від тези, що „людина визвольного руху” збанкрутівала, і що прийшла доба крутарства і плаузунства перед ворогом („реальної полі-

тиki”), бо ж „такої України, за яку боролося попереднє покоління — не може бути”. Може бути і є тільки УССР, а „не бачити нічого доброго в Советському Союзі — це нетolerантія і фанатизм”. Навіть у боротьбі проти Москви та теза вважає, що треба шукати союзників серед „прогресивних” москалів... Не інакше! Наприклад, з „власовцями” (до смаку!) чи з Скрипником або з зятем Хрущова чи з іншими його агентами, висланими за кордон в розшуках за новими валюхами чи сташинськими.

Так виникла ідея „круглого стола”. Бо „розумний” політик „може говорити й з ворогом”, „політика є бізнес”, а спритний „бізнесмен”, який не визнає крім гешефту жадних аксіом і догм (ні політичних, ні етичних), може продати все, разом із своєю цінною особою і навіть з вітчизною. Що дістанеться взаміну? Неважно! Бо в політиці хитрий Хома ставить собі лише „досяжні завдання”. Революційна „романтика” тут завше „шкідлива”. Звідси порада: „не треба перебільшувати значення збройних виступів УПА”, бо що осягнула УПА реального? Її виступи „недоцільні” і викликають лише непотрібні репресії на біднім народі, яких інакше би й не було...

Ті, з якими наші датани і авірони сідають до „круглого стола” і хочуть їхніми руками вбити серед емігрантів всякий ідеалізм, всякую віру, щоб зробити з них „хамових синів”, щоб забули вони, „чиї сини, яких батьків”, щоб забули „ким, защо закуті”! Щоб (як наказував Азазель у Франка) відучились „недосяжне любити, вірити в недовідоме”; щоб числилися з „логікою фактів”; щоб не складали „плянів невміру до сил”; щоб не приносили в жертву „рідне й знайоме, фантастичне щоб осягнуть”...

Але від наших авіронів більшого жадають їх „боси”. Замало їм перекреслити ідеї державності власної „на нашій, не своїй землі”! Замало виректися ідеї боротьби за неї! За ласку допущення до „старшобратнього” круглого стола — вимагається більшого: виречення своєї історичної слави, своїх святих і героїв, традицій нації, її містики, всього. І це не пересада, бодай для всякого, хто уважно приглядається акції тих магів.

Один з них („пан міністер”!), допущений до розмов з льокаєм (з „зятем”) самого Нікіти, напоминає, з його слів, емігрантський загал, що тестъ того зятя не така зла людина, і майже українець... що оточує себе головно українцями... що режим в ССР „злагоднів”... Отже, потроху, мирним шляхом, українці запанують в „нашій УССР”, сутерене еміграції „пан міністер”, наслухавшись, як у „Мойсей” І. Франка, висланця „темного демона пустині”:

„Може в Єгипті вони, множачись серед муки,
Могли б вирости в силу й забрати увесь край в свої
[руки]...”

Він і сам би до „раю” фараонового полинув, та завагався, хоч і каявся „зятеві”: „рада душа в рай, та гріхи не пускають”...

Але ці „політики” не образливі. Не лише до „круглого стола” Гондара, а перед тим до „круглого стола” Европейського Руху хотів би присісти. І хоч „столоначальники” з явною нехіттю відмовлялися займатися тою Европою, що під ССР (щоб не образити Хрущова), хоч трактували українських прохачів, як „бідних родичів” (нарікає „пан міністер”), але — „ми не маємо чого ображатися”... Така вже вдача „політиків”: раденькі (писав Шевченко, коли дістануть „звиште” як не цілу, то хоч „півдулі, аби під саму пижу”...

Чи ті, перед ким ці „політики” каялися, були Паламарчук, Гондар чи Ліхтен, — суть церемонії від того не мінялась. Всі „підсудні”, устами стахових, голубничих, солов’їв та їм подібних, каялися й благали для погрузлої в гріхах України вибачення у своїх „столоначальників”... Цілком, як на большевицьких „показательних” судових розправах! Тільки там підсудні „призначалися” в приштих їм суддями „злочинах” під терором, а тут?

В усій цій несмачній фарсі найбільше вражає те, що речники національних меншин на Україні безцеремонно закидають несоторені „гріхи” автохтонам країни.

Отже, п. Глятштайн обурюється, що „разом з ліпшими стосунками хочуть (українці) втягнути нас у політичний гопак, або ще гірше — на поле боротьби за самостійницькі змагання, що для жидів може бути тільки небезпечним” („Народна Воля” ч. 41 м. р.). Подиву гідна одвертість. Отже, коли й тепер, і від самого

1917 року, в тяжких змаганнях за свободу кривавиться Україна, ці змагання для глятштайнів були і є „небезпечним гопаком”? Коли троцькі, літвінови, рапковські, хатаєвичі, шварцбарті, кагановичі й десятки тисяч менших, живучи на Україні, в тих змаганнях були нейтральні, а брали активну участь не в „небезпечнім” самостійницькім „гопаку”, а в імперіялістичнім „комаринськім” Леніна, Сталіна чи Хрущова, жертвою яких від довголітнього небугаючого погрому впало понад шість мільйонів українців — то про що можна з тими панами говорити? І хто, перед ким, властиво, має каятися? А коли „імена Хмельницького, Гонти, Петлюри і Бандери, що їх українські „шовіністи” оточують „ореолом борців за незалежну Україну”, є „бандити і різуни” в очах речників тих „нацменшин”, то чи не прозирають в їх злобі ота, згадана вище, їх засаднича ворожкість до незалежної України і їх прокомунистичні симпатії? Злоба тих, які (свідчить історія) завше являлися сторонниками як польського, так і московського окупантів України. І це не вигадки, як думають ті „непомильні” судді: з доби Хмельниччини цілі сторінки можна про це прочитати у 6-му томі „Історії” М. Грушевського, де яскраво описана роль тої „національної меншини” на Україні за Польщі.

Але „гріхи” названої чвірки героїчних постатей України — це ще все! Один наш услужний Хома знаходить інші. Він пояснює нелюбов до тих „меншостей” некультурністю нашого селянства, бо „недоцінювало” воно „цивілізаційної ролі” капіталу тої меншості на селі... Думаю, що коли наш селянин неуважав за великих „культуртрегерів” „меншості”, які „займалися грошовими ділами”, це не є такий гріх. За царату й за Австрії вони напевно не були добродіями нашого села, а за большевизму — його останнім грошем, його майном і кріпацькою працею живилися в імперських, господарчих, партійних та НКВДівських бюроах тисячі червоного дворянства — і москалів, і тих, що „займалися грошовими ділами” перед революцією. Звідки ж би в нього зродилася до них любов?

Зрештою, та „цивілізаційна роля” чужинецького гроша можливо кимсь і „доцінюється”, але... Наприклад, читаємо про „цивілізаційну роля” тої „нацменшості” в Африці („Ля

Прес", 3.8. м. р.): там, особливо в Гані, багато інструкторів з Тель-Авіву; одні заводять свою „оригінальну форму соціалізму” (кібуци), яка може бути дуже добре застосована на просторах Африки... другі творять з молоді „пionерські бригади” (комсомол?), так що — звітує прихильний до цієї роботи часопис — „на 12 тисяч молоді припадає один ізраїльський інструктор”... Чи селохи Гани культурніші за наших — сумнівно. В кожному разі, коли наші селяни (як побивається Голубничий) не захоплювалися тими „культуртрегерами” ні зперед 1917 року, ні опісля, то мали рацію. Багато дечого, що може пасувати для Москви, Тель-Авіву чи Гани, зовсім не надається і є чуже для України. Так само, як все, що є властиве Україні, чуже їм. Отже?

Зрештою ѹ ті, перед якими виправдується Голубничий, самі завше приплескували, коли ліквідувалася подібна роль бельгійських чи португальських цивілізаторських меншостей в колоніях; чи коли з меншостями поступалося так, як, наприклад, з палестинськими арабами (семітами!). Ті наші судді з „круглого стола” йдуть ще далі. Представляючи українців кровожерами, кидають свої фантастичні обжалування „на адресу всіх українців”, як констатує навіть „Народна Воля” (ч. 41). Забирають вони голос і в релігійних справах. Коли п. Голубничий докоряє Православній Церкві України за те, що вона не хоче з мамоні робити собі бога; за те, що „навчила українського селянина дивитися на гріш, як на зло”, а він „переніс це поняття зла” на ті „нацменшості”, що „займаються грошовими ділами” („Н. Русское Слово” з 5.12 м. р.), то самі судді мають ще інші докори нашій Церкві. Твердять одні з них, що „жидівська маса не сприймає християнства, як релігію любові” (Ю. Марголін „Н. Русское Слово” 28.12 м. р.); а другі (як Райс в „Сучасності”) — взагалі віщують загибель „зогнилого” християнського Заходу і на кликають Україну, залишивши свій традиційно-християнський Київ, „орієнтуватися на Схід”; що над Заходом „має Ізраїль величезну перевагу духової сили” і взагалі „стає синтетичним осередком” Окциденту.

Порівнямо тепер, чого лідери тої „меншості” жадають від українців на еміграції, з тим, чого жадають від них большевики за їхню

„дружбу”, і побачимо, що ті лідери жадають того самого, що й большевики. А саме: 1) виректися самостійницьких аспірацій і змагань, бо це для них на Україні „небезпечно”; 2) виректися героїв цієї боротьби за власну державу; 3) таврувати „реакційне” селянство, як клясу, якою вони мають правити; 4) відгородитися від власної, теж „реакційної”, Церкви; 5) від усіх своїх історичних традицій і „пересудів” (наприклад, нехіть до комунізму); 6) проголосити свою любов до тих меншостей і визнати їх вищість над собою та їх „старшобратні” місію правити нами. До дрібниць однакові вимоги!

„Дружбу” обіцяється (на еміграції) або „дається” в ССР, але таку, яка може бути тільки між „юберменшами” та їхніми наймитами. Тих, які згідні йти на такий „бізнес”, поклепають іноді ласково по плечу, але наперед зажадають „покаяння” (як від наших „круглостоловиків”); тих, що цим „Гешефтом” гидують, обсилають всякими страшними назвиськами, як „шовініст”, „расист”, „антисеміт”, „бандит” і ін. Такими ж назвиськами і за те саме обсилають українських націоналістів і большевики: „агенти Гітлера”, „наймити Вол-Стріту”, „запроданці американського капіталу” і ін. Мова фарисеїв, щоб прикрити справжню причину своєї ненависті до них.

Вже цитований п. Райс слушно завважив, що джерело українсько-жидівського конфлікту (а я додам — і українсько-московського) криється в моментах побутового і цивілізаційного характеру і в „національних упередженнях”. І дійсно. В „Юдаїці” Аби-Ахимейра стоїть: „Встань, іди!..” І недармо виводиться юдаїзм з прагебрейського середовищаnomadів-кочовників пустині (Ю. Марголін, „Н. Русское Слово”, 5.8 м. р.). Такою самою азійсько-кочовничою расою є москалі. Це зближає їм між собою і віддає від нації європейської, еллінсько-римських впливів, України. Про Райса з орієнтацією на Азію, з його месіянською ідеєю вже було вище.

Щождо „національних упереджень”, то кожна нація має свої. Той самий Ю. Марголін („Н. Русское Слово” 28.12 м. р.) пише, що „жид, який пориває з історичним минулім і духовими цінностями свого народу, тратить тим самим і національний зміст свого життя”...

Власне! Тому не має бути двох мірок. Тому дики претенсії тих, які жадають від українців рвати з їх історичним минулім і духовими цінностями своєї нації. Цього не буде, хоч як би й не розбивали собі лоби, каючись, наші „круглостоловики”.

Щождо основної проблеми, то ось як уявляли собі наші предки москалів у добу Хмельницького і Мазепи: як некультурний народ „в мужичій образині”, що були „одначе про себе незрозуміло високої думки і мали паскудний звичай давати всім народам глузливі назви́ська”, і через це викликали до себе „непримиренну ворожнечу” в українцях, які дихали повсякчасно до них огидою” („Історія Русів”). Чи це не є точний образ і сучасних москалів? І чи не є чимським правданим і тепер така сама ворожнеча до них?

І ще: „Війна з Москвою неминуча для всіх народів”, бо москалі „наподоблюються поганству, а лютістю перевищують дикунів”, а тому й не хочуть українці зносити „зневагу в землі своїй од народу, нічим од них не кращого, але нахабного й готового на всілякі кривди”. Вчора, нині — це ж те саме.

А так пише про татар Піяно-Картіні, що був в Орді у 17-му віці: „Татари обіцянок не додержують ніколи... Вони мають заповіт Чінгіз-Хана підбити собі всі народи, і не годяться з жадним народом, хіба він їм піддасться”... Чи ці татари, від яких перейняла так багато Москва, не нагадують, як свого двійника, москалів позавчораших, учораших і сьогоднішніх?

З таким народом не поможуть жадні „круглі столи”. У відношенні до них можливі: або капітуляція і ренегатство, або — боротьба. Їх розмови про „порозуміння”, про „спільну справу”, про „дружбу” — це обман. Чудово говорить про це Леся Українка: два раби — єгиптянин і гебрей. Коли перший закликає, до, так би мовити, „клясової солідарності” (ми ж таки товариши з тобою, — каже єгиптянин... — наш спільний дім роботи” Єгипет), то гебрей відказує: „він мені чужий, цей край неволі, тут мені товаришів нема!” Він волів би зруйнувати царство фараонів, „всі храми й піраміди”... А скільки таких храмів ідолських здигнули північні фараони на Україні, зруйнувавши наші, на яких був знак хреста!

Хто зруйнує царство диявола на Україні? Не „пересічні люди”, не улюблена „мала людина” зневірених швейків, лише раса геройів, люди Шевченка, Лесі Українки, Ольжича. Наші Яреми, як вірні пси, гавкають на націоналістів, бідкаються, що там, де є ці останні, „там — розбрат”. Але ж він у теперішньому світі річ неминуча! Для датанів цікаво буде знати, що неминучість цього розбрата бачив уже дуже давно сам їх учитель Драгоманів. Ось що казав він: „... я зву нашу партію паліївцями, а українських націонал-романтиків — мазепинцями. Ми — голота, а ті — дуки. Ми, як голота, і Москви не тікаємо, чуючи там, і під царем, голоту ж, а мазепинцям треба зараз панської літератури, як і в других панів (нашу літературу Драгоманів так і звав „панською”). Побачимо, з ким народ піде...” („Визвольний Шлях”, ст. Мухина). Влучно сказано! Драгоманівці — це голота (в Шевченковій мові — „плебеї”, „свинопаси”, „дядьки отечества чужого”), яка завше прагне „під кимсь” бути, націоналісти — це „романтики”, що мріють про химерну національну незалежність, це — мазепинці, що хочуть, як інші панські нації, бути не чужими „підсусідками”, а панами на своїй землі (Шевченкове: „будете панами!”). В цім суть і теперішнього конфлікту і „двоподілу” між націоналістами (не тими, що лише з назви є ними), а з другої сторони — винниченківцями, хрушцовцями, марголінцями, голубничими, „соловіями” і „райсистами”...

Яка ж позиція перших супроти останніх може бути, oprіч відокремлення? Останні свідомо хочуть згасити в дусі земляків їх велику мрію „одержимих”, віру в ідею („романтика”!), в одну ідею. Із зарозумілістю „з Івана пана” глузують швейки з ідеї Лесі Українки, що ідею „треба кохати не тільки думкою, але й почуттям”, бо почуття швейків мертві для всякого ідеалу. Тому звихнена їх воля, тому хочуть воно вбити „нереальний геройзм” в серці, жадобу спротиву злу. Хочуть убити, як Ірод тілесне, духове „Я” нових поколінь — „те незриме, несхопне, що все поміж ними горіло; що давало їм змисл життєвий, просвітляло і гріло” (І. Франко).

І в тих авторів це не „поетичні фантазії”, це — прозирання катастрофічного нашого часу. Бо темні сили, які в новій Вавилонській Вежі

,,об'єднують" нації, чи вони не „співпрацюють" з Африкою, Азією і особливо з Москвою, щоб задушити рештки ще вільних націй християнської Європи? Чи не хочуть ті нації загнуздати „світовим урядом" своєї Вежі? Який декретував би, наприклад, Україні, чи вона має „тихо сидіти" під антихристовим Серпом і Молотом, чи під командою інтернаціональної армії Люмумби, Крішни Менона чи Гани? Який наказав би нашій Церкві не виступати проти мамоній культу гроша, а слухати його магів або повернутися спиною до нашого Києва?

Слуги чорних сил знають, про що йде. Але тим, найвним., „малим душою", треба витлумачити, що чорні сили грають „на-банк" („на цілого"!) — на „або пан, або пропав"; що в цій групі не місце полатайкам при „круглому столі" чорних магів або висланців Хрущова в ОН чи в інтимних „зустрічах" у каварні. Датанів з їх клікою звав Франко „ощуканцями та дурнями". Дурнів треба освідомити, з ощуканців здерти їх фарисейську маску. Що розгря двох сил, велика історична розгря нашої доби з чорними силами, буде розгрою з Баалом, це прочував Франко, протиставляючи „парубоцтво Єгошут" — „темному демонові пустині". Азазелеві. Це прочував перед ним Шевченко, який кликав вставати „за святую правду-волю" проти сил „пекла", які прийдуть „світ Божий", іскру Божу в душі людини „в пута закувати". А в цій розгрі Україні заповіджено велику місію: бути передовою батовою нацією, що визволятимуть себе і світ від легіонів Антихриста.

Не лідери „голоти", не гасителі Духа стануть на чолі цієї батави, а інші. Шевченко звав їх земними лицарями під протекцією небесних „сил архистратига Михаїла", переможця диявола. Має це бути не драгоманівська „голота", не ті, які „клялися Баалу", а — як їх зветься в „Гайдамаках" — „панство козацьке", яке „із номадів лінівих люд герой створить".

Будуть це люди іншого духа. Не порода „хитрих лъокаїв" чи „партачів життя", як картала їх О. Теліга; не ті, що вміли лише „тактовно обминати лиху"; не ті, що „руйнували все живе, гаряче, незалежне" в людській душі; що вміли лиш „гасити вогонь ентузіазму" в героях (як ті, що ставлять нині пам'ять поетки, як одної з „своїх" і — зраджують її заповіти). Людей з „живим, гарячим, незалеж-

ним" духом кликала вона для великої місії України.

Друга, що була перед нею, Леся Українка, також кликала тих, які могли думкою і чином протиставитися „народам, що, немов леви в пустині рикаючі, прагнуть твоєї (Україно) крові". Не вибачалася ні перед ким за чин Богдана, пригадувала, як колись „знялася високо Богданова правиця, і народи розбіглися, немов шакали ниці". Бо „в згоді" був Богдан з великим Духом, що йому допоміг і Україні. Коли ж люди відвернулися від Того, що „вогнняним стовпом палав у тьмі", і спереляку „врозтіч розбігались манівцями" (як сталося в добу поетки), то за „гріх", що „ми вчинили проти Духа", він „зламав свій заповіт великий, той, взятий з бою волі, заповіт" . . . І висновок той самий, що й у Франка, — ми встанем знов, і „Дух нові напише нам скрижалі", — тоді, коли той Дух воскресне знову в серці . . . Коли налімо в серце, замість гнилої, „чистої, святої крові" вільних предків.

І чи ж не той самий заповіт Франка? Чи не той самий Дух у нього говорив до зневірених: „лиш духа кормильців з усіх я собі вибираю" . . . лиш „хто духа накормить у вас, той зіллеться зі мною!" — того благословиться на велике діло визволення . . .

І ці Шевченкові „лицарі" в службі небесних сил або Шранків „люд герой", — уже встав в нашій нації, встав, де встає завше нове життя: в „печерах", в незримих хащах повстанських лісів, у далеких біломорських і сибірських мордовнях нового Ірода. Якраз там, серед тих вибраних, прокидається в серцях той самий Дух, про який читаємо у Шевченка, у Лесі Українки, у Теліги, у Франка, — Дух, що є головним рушієм історії.

Про Іродове пекло на Україні маємо свідоцтва тих, що його зазнали або оглядали. Але в одних ці описи лірично-депрямуючі — „і плач, і сльози, і ридання, й на долю марні нарікання, і чола, схилені в журбі". Про інших тут мова. Наприклад, в книзі Фурмана читаемо: „мусиши збегнути, що революційну боротьбу ведеться не лише збросю, але теж з допомогою Духа, сердец і душ людських. Якщо з'єднаєш для своєї справи людей (їх дух і душу — Д. Д.), люди знайдуть шлях здобути зброю, не навпаки. Спершу викорени наймен-

твено сюжетное начало, то "хижинное бытие".
Так гаманец Ашхабадский, склоняясь на колени, молил:
— Милостивый государь, нечестивый враг твоего народа, прошу
тебя убрести сокрушение, несущее смерть, на врага.
Сароян отвечал: — Враги твои гибнут, а ты живешь.
— А то быть же тебе, — сказал гаманец, — если не я, то кто же
затем помешает землю твою? — и, умоляя, отступил.
Мы сидим в темноте, и вдруг в окно свет заходит.
— Кто это? — спрашиваю я.
— Господин Касымов, — отвечает Ашхабадский.
— Сядь, поговорим. — Я сажаю гаманца на краю камина.
Ашхабадский садится и говорит:
— Милостивый государь! Ты знаешь, что я был рабом у
шаха, и он убил моего отца, и потому я убежал из страны.
Из страны, — говорю я, — ты бы мог убежать, а не сидеть в
хижине.
— Я убежал из страны, — отвечает гаманец, — но из-
за болезни я остался в этой хижине, и с тех пор я
никогда не вышел из нее.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть
в темноте. — Ашхабадский отвечает:
— Господин Касымов, я вас просил не спрашивать о
меня. — И я спрашиваю:
— Ты не хочешь сказать, что же ты сделал?
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.

Были в хижине Ашхабадского, а в самом городе — бывший
губернатор Ашхабадский, а в самом городе — бывший губернатор
Касымов, а в самом городе — бывший губернатор Ашхабадский.
Чтобы избежать наказания, гаманец говорит Касымову:
— Господин Касымов, я убил шаха, потому что шах
убил моего отца. — Касымов говорит: — Убийца
убили, а не меня.
— Убили, — говорит гаманец, — и я не виноват. — Касымов
говорит: — Убийца убили, а я не виноват.
— Убийца убили, — говорит гаманец, — и я не виноват.
— Убийца убили, — говорит Касымов.

Я напоминаю Ашхабадскому гаманцу, что он убил шаха.
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.
— Я убил шаха, — говорит гаманец.
— Поговорим, — говорю я, — не будем же мы сидеть в
хижине.

B I C H N I K
— Борщевка — киевская деревня, селецкое поселение, окрест Києва. Уездное село Борщевского уезда. Всего в Борщевке 1234 душа. Население — 658 душа. Число дворов — 104. Борщевка — село в Борщевском уезде Киевской губернии. Население — 658 душа. Число дворов — 104.

ги, яка чваниться своєю історією і цивілізацією, політичний провід держави-члена ОН, яка стоїть у коректних дипломатичних взаєминах з Федеральною Республікою Німеччини, на території, що підлягає суверенітету Федеральної Республіки, наказує, як державне завдання, виконати убивство отруєю. Бувши передконаний, що чин буде нерозкритий, уряд СССР нехтує всякою міжнародною моральністю, німецькими карними законами і сам себе б'є по обличчю, щоб зліквідувати політичного противника. Кожне політичне убивство кінець-кінцем спрямовується проти його аранжера, подібно як політична брехня. ... З жалом треба ще ствердити, що (крім шпіонажу) уряд СССР на німецькій території офіційно наказує також убивства і їх виконує".

Найвищий Суд, від присуду якого немає відклику, ствердив і морально-правно засудив, як головно-відповідального за убивство сл. п. Степана Бандери й Л. Ребета, Уряд СССР на чолі з Хрущовим і Шелепіним. Призначення Шелепіна на пост голови Контрольної Комісії по лінії держави і КПСС свідчить про те, що він добре прислужився Москві, як шеф КГБ, і це є глум над правосуддям усього світу, коли безпосередно відповідального за убивства призначається на такий пост. Як видно, в Кремлі киплять собі з того факту, що Найвищий Суд Федеральної Республіки засудив морально-правно члена Уряду СССР, як злочинця кримінального типу, якого поліція кожної країни, з його появою на її території, на основі гончих листів, повинна арештувати і видати Німеччині.

Найвищий Суд ствердив, що:

- Уряд СССР, який стоїть в дипломатичних взаєминах з Бонном, порушив суверенітет Федеральної Республіки;
- потоптав права людини на терені Німеччини; крім двох убивств Шелепін наказав зорганізувати й виконати третій мord на авторові цих рядків. Тут ми примушені пригадати постанову конституції Нім. Фед. Республіки, яка в параграфі 2, розділ 2 стверджує недоторканість і право на життя одиниці на території Німеччини. А саме: „Кожний має право до життя і до недоторканності (inviolability) його особи. Свобода одиниці не підлягає

порушенню (is inviolable)”. Кожному ясно, що Німеччина, як правова держава, має право і обов'язок виступити в обороні своєї конституції і притягнути порушників, т. є Шелепіна, Хрущова і других до відповідальності перед судом.

Публічна опінія світу очікує від Уряду Федеральної Республіки: а) протестаційних заходів німецького амбасадора в Москві перед урядом СССР. За нормальних, не „коекзистенціальних”, умов у виліді такого присуду повинні бути зірвані дипломатичні взаємини;

б) передання цілого комплексу процесу в Карльсруге Комісії Прав Людини в ОН, бо і Федеральна Республіка й СССР підписали декларацію ОН про права людини, і Міжнародному Газькому Трибуналові, щоб боронити свій суверенітет і права людини на власній території;

в) німецька секція Міжнародної Комісії Юристів, яка досліджувала правосуддя в Еспанії і опублікувала про це книгу документарних матеріалів, повинна взяти на себе обов'язок зібрати матеріали про порушення прав суверенітету Німеччини і прав людини на її території державою, яка утримує з нею нормальні дипломатичні взаємини ... При тому без дальшої аналізу міжнародних правних постанов треба пригадати, що підставою міжнародного ладу є пошанування самостійності і суверенітету кожної держави і навіть такий лібералізуючий автор, як Піліп Джессуп, в книжці „Модерне право націй” стверджує, що змістом міжнародних стосунків є „ресурсування територіальної інтегральності, безпеки і зберігання їх всіми державами для закріплення міжнародного ладу”.

Головний прокурор Федеральної Республіки через уряд в Бонні повинен зажадати видачі Шелепіна, як кримінального злочинця, щоб поставити його перед суд в Німеччині, тобто там, де цей злочинець поповнив два убивства і підготовляв третє.

Якщо б у якійсь іншій державі, не СССР, знаходився центр міжнародних змовників і скритовбивників, який розпліюновував би, організував би і виконував би злочини кримінального типу, убивства, викрадання людей тощо, і його шеф, аранжер та організатор був викри-

тий, то напевно уряд Німеччини жадав би видачі цього злочинця. Та обставина, що головний злочинець, як в нашому випадку, є віце-прем'єром, не грає жадної ролі, бо гангстерство є гангстерством, убивство — убивством, викрадання людей — викраданням людей, без огляду на те, чи його виконує Аль Капоне чи Шелепін. Приймімо, що Аль Капоне з'явився на терені Франції і звідтам організував грабежі й убивства в Німеччині. Без сумніву, уряд в Бонні зажадав би його видачі, коли б розкрив, що члени його шайки замордували когось у Німеччині. Тому треба вимагати, щоб уряд в Бонні, без огляду на вислід, зажадав видачі віце-прем'єра СССР — Шелепіна, який уклав плян, зорганізував і дав наказ замордувати двох борців за свободу — сл. п. Ст. Бандеру й Л. Ребета.

Тут ідеться про морально-правну поставу до убивств і їх організаторів, як, зрештою, об'єктивно, одноразово в історії політичних процесів ствердив Найвищий Німецький Суд під головуванням президента д-ра Гайнріха Ягуша, людини, яка вміє іти проти хвиль. Найвищий суд окреслив Сташинського лише як „помічника”, а властивим, головним убивником визнав Шелепіна і Уряд СССР. З цього факту Німецький Уряд мусить витягнути висновки, якщо він не хоче дезавувати Найвищого Суду. Отже, або Сташинський є головний виконавець і скрітовбивник, тоді повинен він був отримати як вимір кари два дожivotніх ув'язнення, а якщо він є „помічником” в сенсі німецького правосуддя, тоді головний виконавець мусить бути теж засуджений, значить Головна Прокуратура Федеральної Республіки мусить вжити всіх правних заходів, щоб добитися видачі головного злочинця.

Це неважко, що його покищо не досягне рука справедливости, хоча сміливо і справедливо ствердив президент д-р Г. Ягуш у своїй мотивації: „Немає підстави вину головних архітекторів складати на Сташинського. Вони не втечуть від неї, як ніхто назавжди не втече від своєї вини”. Річ у тому, щоб, спираючись на означені правні акти Німецької Головної Прокуратури і Найвищого Суду, з поміччю Федерального Уряду, Інтерполю (інтернаціональна поліція) „шукав” також злочинця Шелепіна, як також колишнього „президента” Вороши-

лова, який підписав, на внесення Хрущова, як голови Уряду, відзначення Сташинського одним із найвищих орденів СССР за убивство. „Інтерпол” повинен арештувати цих злочинців, якщо вони з'являться на терені досяжності їх, тобто в якісь крайні вільного світу, не зважаючи на те, що це — лідери „могутнього СССР”. Суть в тому, щоб тавро кримінальних злочинців тяжіло на них, щоб, спираючись на правний, судовий акт, могли на різних міжнародних форумах покликатися також на це антибільшевики, вимагаючи викинути гангстерів з міжнародних організацій. Очевидно, не можна сподіватися реального ефекту з таких вимог, але річ у морально-правній сторінці, а немає глибшого, важливішого фактору тепер у боротьбі проти більшевизму, як моральна мобілізація.

З цього погляду присуд Федерального Суду має історичне значення, хоч нас висота кари для Сташинського оправдано не може задоволити, бо й „помічник” при всіх обставинах міг отримати 15 років важкої тюрми. І тому добре роблять ті українські і прихильні нам середовища на Заході, які вимагають від уряду в Бонні, щоб він діяв в тому напрямі, як ми з'ясовуємо в цій нашій статті. Телеграфічні листовні вимоги є зовсім оправдані, бо не можна відкладати справи, яка розворушила публічну опінію всього світу. Карльсруте повинно було бути початком, а не кінцем акції з приводу убивства сл. п. Степана Бандери й Л. Ребета. Але не тільки Уряд в Бонні зобов'язаний до дії, а й теж в ОН Уряд ЗДА, Уряд Канади, де живуть численні українці, які мусять робити пресію на уряди.

Мало того, підписаний вимагає в імені всіх тих, яких чекає доля сл. п. Ст. Бандери і Л. Ребета, від Німецького Федерального Уряду правної і фактичної охорони проти злочинних замірів віце-прем'єра СССР — архігангстера Шелепіна, голови Контрольної Комісії совєтської держави і партії.

Ці вимоги ставлю, спираючись на присуд Найвищого Німецького Суду, який ствердив, що підписаний з наказу Уряду СССР мав бути замордований. Це неважко, чи заходи Німецького Уряду матимуть реальний успіх, але важко, щоб якесь право було респектоване, щоб права людини, які обіцяла респектувати Феде-

ральна Республіка, були захищувані. Ці вимоги ставлю, не покликаючись на жадне політікум, коли такого побоюються німці, але на людські права і в ім'я їх!

Коли — приймімо — німецька поліція довдалася б, що якась гангстерська банда хоче пограбувати і замордувати якогось німця, то напевно обставить дім, де він живе, і хоронитиме його від тієї банди. Коли ж понад усякий сумнів стверджено, що Уряд СССР виконує такі злочини супроти борців за свободу, то чому не має охороняти їх Уряд Федеральної Республіки, на терені якої вони опинилися у висліді другої світової війни? Тим більше, що це один із них був в'язнем німецьких концтаборів і залишився в Німеччині, звільнений військами альянтів. Не добровільно з'явився на терені Німеччини і підписаний, бувши арештований у Львові і привезений Гестапом до Берліну і Саксенгавзену... Чи не потребує, наприклад, такої охорони редактор „Шляху Перемоги”, що його агенти КГБ хотіли позбавити зору, зовсім як ті ньюоркські гангстери, хліснувши в очі сірчаний квас?...

Ми, колишні в'язні нацистських концтаборів, маємо право відмітити, що — зовсім слушно — різні країни, на основі жадання відносних урядів, видають нацистських злочинців для покарання їх, але запитуємо, чому не можна жадати видачі більшевицьких, російських злочинців типу Шелепіна, коли Найвищий Суд демократичної Німеччини з усією об'єктивністю ствердив вину Шелепіна?

Якщо Уряд в Бонні не витягне висновків з присуду в Карльсруге, то мусить своє слово сказати Бундестаг, німецький парламент, який тричі дискутував справу „Шпігеля”; він мусить стати на захист суверенітету Федеральної Республіки, на терені якої скрітовбивники з уповноваження Уряду СССР поводяться як у себе вдома, стати на захист прав людини, з яких кипить собі Хрущов, наказуючи мордувати борців за волю.

Як тільки Суд доставить Урядові писемну мотивацію присуду, мусить початися акція Німецького Федерального Уряду і Бундестагу.

Треба сподіватися, що також відповідні Комісії Конгресу ЗДА, які досліджували злочини Хрущова і видали в зв'язку з тим цінні публі-

кації, дослідять і ці убивства в Мюнхені і дадуть матеріал для Конгресу, щоб він засудив, принаймні морально, гангстерів з Москви.

Степан Бандера віддав своє життя не лише за волю і незалежність України, але й за безпеку та свободу ще вільного світу. Отже, чи спроможеться вільний світ принаймні морально засудити його вбивців?

Але нам, борцям за волю, пасивно чекати не доводиться. Ми діяти мусимо, незалежно від того, як реагуватиме вільний світ, його відповідальні керівники.

Грудень 1962.

УСПІШНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ФОРУМ ПАВНА В НЮ ЙОРКУ

Організація Прихильників АВН в Америці улаштувала 9 лютого ц. р. в готелю Нью-Йоркер конференційний форум на тему: „Політика вільного світу супроти російського колоніалізму й супроти визволення поневолених народів”.

В конференції виступили такі головні доповідачі: Д-р Тінгфу Ф. Тейнінг — амбасадор Китаю до ЗДА, амбасадор Су Янг Лі — постійний обсерватор Південної Кореї при Об'єднаних Націях, докт. Ярослав Стецько — Голова Центрального Комітету АВН і бувший Голова Українського Державного Правління, докт. М. Фіген — конгресмен з Огайо.

Конференцію відкрив Предсідник ПАВНА — ред. І. Білинський, а модератором був б. конгресмен адв. Ч. Керстен.

Амбасадор Тейнінг дав знаменитий виклад всіх легальних аспектів атакування на форумі ОН російського колоніалізму, корейський амбасадор заєвідчив єдність корейського народу в спільному фронті боротьби всіх поневолених народів проти російського колоніалізму. П. Я. Стецько глибоко і переконливо представив концепцію визвольної політики, що її повинен реалізувати вільний світ і зокрема підкреслив важу визвольну боротьбу поневолених Росією народів. Конгресмен Фіген подав дуже правильну і обосновану критику теперішньої політики Стейт Департаменту ЗДА супроти Росії і з'ясував якою повинна бути політика ЗДА у відношенні до поневолених народів. Всі доповідачі засудили коекзистенційну політику і заявилися за активізацією ефективної визвольної політики. Після доповідей модератор конгресмен Керстен подав знамените рез'юме всіх промов.

Слідували запити, які були головно спрямовані до конгресмена Фігена та п. Голови Стецька. На форумі було присутніх біля 300 осіб.

Вечером цього самого дня відбувся успішний репрезентативний банкет при участі 250 осіб.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

СВІТОГЛЯДОВІ ПРОБЛЕМИ

Д-р Михайло Кушнір

КІБУЦІ ПРОТИ МОСКВИ

Визначний дослідник хасидської традиції, жидівський містик і соціяліст, Мартин Бубер, написав книжку (Martin Buber: „Paths in Utopia”, translated by R. F. C. Hull. — London), в якій, подавши головні зариси первісної соціалістичної думки, вияснює, чому марксизм не здійснює соціалізму. Головна його теза полягає в тому, що не Ленін і Сталін, але вже Маркс „зрадив революцію”, віддаючи в своїй програмі діяння, як і в своїй критиці соціалізму, першеннощю політичним мотивам перед суспільними. Замість витворювати клітини майбутнього соціалістичного суспільства, які переформували б структуру капіталістичного суспільства з середини і перетворили б його зміст так, що революція могла б обмежитися скиненням старої шкарапути і виявленням нових, дозріваючих форм, — марксисти поклали наголос на організацію боротьби класів, на підготування революції, яка відібрала б владу капіталістам, а віддала б її в руки комуністів.

Наслідки з цього такі, що комуністична революція не нищить централістичної держави, щоб на її місце поставити здецентралізоване соціалістичне суспільство, але зберігає і навіть скріплює централізм. Соціалістична держава стає тираном, який накидася свою волю всім суспільним клітинам і з автономічних самоврядувань робить знаряддя свого володіння. Місце репрезентації займає бюрократія, замість напряму волі знизу догори появляється наказ згори, координацію заступає плян і т. д.

Для Бубера, як філософа і радше мораліста, ніж соціолога, характеристичне, що цю преондерацію політичних мотивів у марксистській думці зводить він не до об'єктивних умовин, революційного діяння, але до суб'єктивних нахилів Маркса та його співизнавців. З майже інквізиторською вникливістю, з чуйністю слідчого судді аналізує Бубер кожну капітуляцію суспільника перед політиком у Маркса і Леніні. Суспільна думка революції є немовби сумління, яке не дає спокою, а політика — немов сатана, який спокушає. Марксисти завжди піддаються спокусі.

Це є, очевидно, спрошенням і втечею від дійсної проблеми. Бо треба пам'ятати, що від сорокових років минулого століття очікувало вибух революції так, як ми тепер чекаємо на вибух війни — з місяця на місяць, з року на рік. Бачачи невдачу одного соціалістичного експерименту за другим і спостерігаючи, як кооперативний рух включається в структуру капіталістичного суспільства, замість її підміновувати, марксисти дійсно не мали іншого виходу, як пильнувати, щоб революційний дух не вигасав, щоб реформістичні компроміси не розладовували волі боротьби в пролетаріаті, щоб організація робітничої кляси була кожного моменту готова до революційної акції. Революційна партія ставала з конечності важливішою від зародків соціалістичного суспільства.

Бубер знає ці факти і говорить про них, але — хоч і цитує Прудона, який найглибше скріплює цю справу („Це революційна боротьба дала нам централізацію”) і хоч цим способом вказує на певний об'єктивний трагізм суспільної революції, — однак, він ухиляється від аналізу дійсної проблеми, якою є внутрішня суперечність соціалістичної ідеї, і настирливо намагається доглянути причину її викривлення в практиці у вибуялому політичному інстинкті марксистів.

Бубер формулює своє становище в реченні, що звучить як троїзм, але не є троїзмом: „Не можна вважати ні одиниці, ні суспільного організму виключно засобом для осягнення цілі, не позбавляючи його душі і життя”. Сталін скázав у 1933 році про совети, що „з точки зору ленінізму вони є, як форми організації, збросю і тільки збросю”. Такою збросю була партія, такою збросю є советська держава. Революція ще не скінчилася, не можна, отже, відкладати зброю. Живемо в безупинній тотальній мобілізації, думаємо виключно категоріями стратегії, бо революція ще не скінчилася. Але „не можна вважати живі організми виключно засобами для осягнення цілі”, бо інакше вони згинуть. Це не є закид проти марксистів, це — ствердження певної, об'єктивної ситуації. І не

вистачить вказувати на політичний інстинкт, як на джерело всього зла, бо політика революції є конечним і невідхильним результатом революційної ідеї. Джерело зла не в політиці, джерело зла — в ідеї.

Але Бубер не тільки не квістює революційної ідеї, він настирливо доказує, що можна і треба боронити її від найбільш послідовних революціонерів, тобто марксистів. Але ми даремне шукали б у його книжці розв'язки дилеми, яка криється в основі цього спору: як робити революцію, щоб вона не перетворилася в реформу? Всі форми життя і діяння, що їх марксизм витворює впродовж революційної акції, він вважає знаряддям боротьби, а не взорами чи хоча б тільки складовими частинами майбутнього соціалістичного суспільства (що й не є також цілковито стисле, бо мотив соціалістичного будівництва часто повертається і заглушує мотив революційної стратегії, але очевидно, не надовго).

Досвід виявив, що намагання творити в лоні чи на маргінісі капіталістичного суспільства клітини соціалістичної суспільноти розбивається об підводні скелі капіталістичної економічної дійсності або — що куди гірше — об підводні скелі легкодушно ідеалізованої людської природи, в якій зараз же бере верх егоїзм, чуття власности й інстинкт володіння. Спріною точкою в марксистській аналізі є, очевидно, припущення, що вистачить завалити устрій, який ці інстинкти фаворизує, щоб вони самі замовкли. Але Бубер не входить в дискусію навколо цієї тези — він постійно повторює: треба давати першенство суспільним ідеалам перед політичними, треба спершу робити суспільну революцію, а щойно потім політичну...

Бубер добачає цю щілину і замикає її, як на теоретика, досить несподіваним способом: вказує на конкретний приклад палестинських халюців і кібуців, називаючи його „експериментом, який не завів”, і закінчує книжку патетичним зворотом: „Один із бігунів соціалізму, між якими мусимо вибирати, можемо окреслити пищним іменням — Москва. Я хотів би назвати іншим словом — Єрусалим”.

На жаль, дуже загальний опис палестинського експерименту не може усунути сумніву, що його викликає попереднє доказування про

tragічний перехід соціалізму в централізм, отже, в тиранію. Суспільне життя Палестини розгортається в мало типових умовинах, експеримент здійснюється на малу скалю, чуттєвий зв'язок її мешканців з конечності сильніший, ніж деінде в світі, і т. д. Бубер сам підкреслює, що „жидівська сільська комуна в Палестині завдачує своє існування не доктрині, але ситуації” і то — належало б додати — ситуації особливій. Соціалізм є доктриною, і коли він не відповідає ситуації, для якої був створений, значить, коли хибно розв'язує проблеми промислової цивілізації, те треба почати досліджувати доктрину, а не зупинятися тільки на критиці способу, яким здійснюють її ті, що здійснюють її поважно.

Найглибшим із соціалістів є Прудон, який в році 1860-му писав: „Ми не повинні довше обманювати себе. Європа втомлена думкою і ладом. Входимо в добу брутальної сили і гордості для засад”. А далі: „І тоді почнеться велика війна шістьох великих потуг”. Ця людина розуміла що революція в своїй істоті трагічна, бо веде до свого власного заперечення. Це Маркс виказав йому, що намаганнями здійснювати соціалізм, не чекаючи, поки вхоплять владу соціалісти — рятується капіталізм і утруднюється перемогу соціалізму. Марксисти назвали прудоністів „реформістами”, тобто реформаторами й гальванізаторами капіталізму. Але чи марксисти самі не заслуговують на цю згірдливу, але таку влучну назву? Бо це ж вони підняли боротьбу, щоб привернути гідність людині й повалити тиранію, а сьогодні не тільки гідність людини топчуть в опануваних ними краях, не тільки встановили на одній третій частині земної кулі несамовиту тиранію, але й свою політикою „оборони цитаделі революції” пхають решту світу до цієї самої політики топтання людської гідності і легковаження національної незалежності. Це вони вчать інші держави найновіших метод імперіалізму; це вони реформують імперіалізм і гальванізують його, замість завдані йому смертельний удар.

В дійсності большевики в міжнародній скалі є такими самими реформістами, як соціал-демократи в національній скалі. Соціалістична ідея не змінила субстанції політичного життя. В капіталістичних краях вона зробила проле-

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ

Е. Лозинський

ЩЕ ДВА РОКИ НАШОЇ ПРАЦІ

Організація Оборони Чотирьох Свобід України вклала в українську визвольну справу два нових роки жертвою праці Централі і Відділів та об'єднаних у них членів. На питання, чи ця праця була успішною, отже, який вклад внесено за ці два роки у визвольну справу, має дати відповідь і свою оцінку Дванадцятий З'їзд.

Однак, суспільно-політична організація не може замикатися в гурті своїх членів, бо вона є одною з ланок спільноти, що змагає до розвитку духових і матеріальних вартостей всієї нації, до здійснення її ідеалів. Такою є ООСЧУ, що, розуміючи потреби Батьківщини, своїми ідейно-політичними заложеннями, принциповою поставою і політичними акціями здобуває довір'я і моральну та матеріальну піддержку

таріят спільником монополістичного капіталу, а внаслідок того бенефіціантам імперіалізму, життєво зацікавлених у якнайкориснішій позиції рідного промислу в світовому господарстві. В колоніяльних або напівколоніяльних країнах соціалістична ідея віддала промисл на послуги безклясового суспільства, але при неволила витворити централістичні держави, якими керує бюрократія і які змагають тільки до того, щоб включити себе в загальні перегони імперіалізмів. А по останній великий імперіалістичний війні, коли одним із переможців стала велика соціалістична держава, вона надала стосункам з іншими соціалістичними державами відразу традиційно імперіалістичного характеру, а в міжнародній політиці не тільки не відіграла ролі оборонця національної незалежності, але зробила її робить усе, щоб якнайбільше країв поза сферою її впливів стали доменою іншого імперіалізму і щоб політичний порядок світу був визначений компромісом цих двох імперіалізмів.

Трагедією соціалізму є те, що Маркс називає істотою дрібноміщанства — суперечність: він служить тому, проти чого повстал. Плід ранньої соціалістичної думки — кооперативний рух — став елементом капіталістичної економіки. Плід середньої доби розвитку соціаліс-

тических кругів патріотичної еміграційної спільноти для скріплювання за залізною застоною другого фронту боротьби українського народу за національну свободу і державну незалежність проти московсько-большевицького поневолювача.

Здавалося б, що, по сотках літ неволі, по фізичному і духовому винищуванні української нації, загал нашої еміграційної спільноти, переважна частина якої пішла на добровільне вигнання, повинен чітко усвідомлювати, хто є ворог, без огляду на те, яку маску він прибрал, червону чи білу, прогресиста чи реакціонера, фашиста чи демократа. На жаль, трапляються серед української спільноти, а останніми часами щораз густіше, малороси, які, за-

тичної думки — синдикалізм — став елементом імперіалізму, вможливлюючи суспільний солідаризм у краях високоупромисловлених. Плід наймолодшої соціалістичної думки — большевізм — став елементом стабілізації великородзинного порядку і реалізатором імперіалістичної концепції „великих просторів“. В цьому криється логіка, якої не можна виявити психологічною аналізою, а водночас в цьому криється фатальність, яку не можна поборювати простим наворотом до первісної соціалістичної думки і відгребуванням ідеалів з-перед ста років.

З цих ідеалів виросло все, чим соціалізм обдурував нас протягом тих ста років, — всі ті інституції, які є нині прокляттям людства. Отже, або ідеали були фальшиві, або був хибний образ світу, в якому ці ідеали вміщувано. Бубер не критикує ані перших, ані других і тому не причиняється нічим до вияснення великої кризи, яку переживає соціалізм. Те, що він говорить, зводиться до ствердження, що соціалізм треба було здійснювати іншими засобами, і тоді не став би він тим, чим є нині. Отже, книжка Бубера є ще одним документом безрадності думаючих соціалістів супроти ситуації, яку соціалізм сам у найбільшій мірі витворив.

місті шаблі, руку простягають ворогові, коли він проголошує себе „демократом” чи лібералом і також покривдженним від червоного режиму. Крім прямих ворогів, московсько-большевицьких імперіалістів, на закордонному фронті боротьби не менше небезпечними для української визвольної справи є різної масті їхні дядьки й опікуни, що, виступаючи в ролі гуманістів, лібералів, найчистіших демократів, борців за мир, активно підтримують московську сатанію, не дають їй впасти.

Керуючись українськими інтересами, ООЧСУ поборює не тільки прямих ворогів відродження Української Держави, але також посередніх, хоч би навіть боротьба з ними була непопулярною і не відповідала матеріальним інтересам української еміграційної спільноти. Ба що більше, ООЧСУ, з стратегічних міркувань, піддержує всі тенденції і рухи, що змагають до послаблення і поділу московсько-большевицької тюрми народів на національні держави в їх етнографічних межах.

„Вісник” — орган ОOЧСУ — один із перших почав викривати московсько-большевицький комунізм, як вивіску над московсько-месіяністичним імперіалізмом, що намагається поширити свої впливи і владу на цілий світ. Цю безсумнівну тезу „Вісник” в останніх двох роках розвивав і поглиблював. Щоб розкрити суть імперської колоніяльної політики Москви в Україні та запротестувати проти викривлювання історії України совето-американськими попутниками, які в обороні московської імперії представляють Україну як історичну і традиційну частину Росії, ОOЧСУ організувала масові віча на переломі 1961-1962 рр. Намагання Москви впровадити в Об’єднані Нації троянського коня у формі „Української Радянської Соціялістичної Республіки”, посилене пропаганда про відсталізування і хрущовська „відлига”, нав’язання культурного обміну з Заходом для експорту тужливих мелодій, видресуваних балетних груп та інших культурних імпрез — для ОOЧСУ зрозумілі і ясні.

Як за панування Сталіна, так і за Нікіти Хрущова, приросту населення України немає. Для обмосковлення України працюють в ССР піонерські і комсомольські організації, школи і наука. Релігію і Церкву заступають „вчення” Маркса, Леніна і новоствореного „вчи-

теля” Нікіти Хрущова. Сталін шкіру здирав з українського народу, а Хрущов живу душу з нього вириває. Московські агенти за кордоном пістолею і бомбою убили Головного Отамана С. Петлюру та полк. Евгена Коновалця і також недавній суд у Карльсруде ствердив, що Провідника Степана Бандери і др-а Л. Ребета замордував у рафінований спосіб агент КГБ Стасінський. Рівночасно з обезголовлюванням української політичної еміграції Хрущов посилає за кордон тужливі пісні, атрактивні ансамблі танцюристів з хлопцями й дівчатами у вишиваних сорочках, влаштовує прийняття з ікрою, водкою і шевченківськими фільмами для п’ятиколонників-„прогресистів” і „реалітетників”.

На русифікаційну політику Москви в Україні, трійливу комуністичну індоктринізацію молодечих душ, фальшування історії, нищення світлих українських традицій і спотворювання національної культури ОOЧСУ реагувала статтями, друкованими у „Віснику”, окремими публікаціями („Думки про сучасну українську советську історіографію” проф. О. Оглоблина вже видруковано, „Київська Русь-Україна та виникнення трьох східнослов’янських націй” проф. М. Чубатого приготована до друку). Для широкого обговорення методів наступу і опрацювання конкретного пляну боротьби проведено дві широкі конференції і чималу кількість нарад у вужчому колі.

На вбивство Провідника ОУН сл. п. Степана Бандери система ОOЧСУ реагувала в своєму органі, в пресових і маніфестаційних виступах, обвинувачуючи Москву, організатора цього злочину. Після зізнання вбивці, що советський уряд через міністра Шелепіна дав йому доручення вбити сл. п. Степана Бандеру і що сам „президент” ССР маршал Єфрем Ворошилов нагородив його по доконаному убивстві орденом „червоного прапора”, ОOЧСУ випустила окремі звернення і пресові коментарі, які розіслано до американських державних мужів, редакцій газет та всіх державних представників, акредитованих при Об’єднаних Націях. Крім того, протягом одного його самого дня на терені ЗДА влаштовано десятки протестаційних віч, на яких тавровано советський уряд

за вбивства на теренах суворенних держав лідерів антикомуністичних еміграцій.

При моральний і матеріальний підтримці ООЧСУ та національної свідомої української спільноти в ЗДА Організації Визвольного Фронту в Європі видали в чотирьох мовах цінні матеріали про колоніяльне панування Москви в Україні та оплатили кошти адвоката, що виступав в імені родини сл. п. С. Бандери на судовому процесі проти вбивці Сташинського, на якому правосильним вироком засуджено соєтський уряд, як організатора убивств з порушенням основ міжнароднього права.

Завдяки обсерваторії ГУ ООЧСУ при ОН в останньому році використовувано кожний виступ і кожну подію на терені Об'єднаних Націй, що мали хоч би, найменше пов'язання з українською проблематикою, щоб інформувати відповідних державних представників про московську колоніяльно-імперську політику в Україні, і з деякими місіями нав'язано постійні контакти. В справі довголітнього в'язнення в советських тюрях Первоєарха Української Католицької Церкви Митрополита Йосифа Сліпого ГУ ОOЧСУ вислава меморіал-протест до Комісії Людських Прав ОН з обґрунтованим обвинуваченням Москви за порушення постанов міжнародньої конвенції.

У співпраці з іншими Організаціями Визвольного Фронту ОOЧСУ широко відзначила в червні-липні 1961 року 20-річчя відновлення Української Держави Актом 30 червня 1941 року, яким Всеноародні Збори у Львові в грізній воєнній ситуації виявили волю українського народу бути господарем на прадідівській землі і тим врятували його честь в очах стороннього світу. Як завершення відзначення 20-річчя Акту відновлення Української Держави і для відзначення сотих роковин з дня смерті Тараса Шевченка, заходами Організації Визвольного Фронту Америки і Канади проведено величну маніфестацію-зустріч українців обох цих країн в Торонто у червні 1961 р.

Маніфестуючи світлі традиції боротьби українського народу за власну державу Організації Визвольного Фронту відзначили в 1961 р. 20-річчя створення Української Повстанської Армії академіями, концертами, банкетами та масовою зустріччю українців Америки і Канади в Клівленді, при співчасті американських

державних мужів. Як дар вдячності України, Організації Українського Визвольного Фронту відкрили під час національної маніфестації 22 лютого 1962 р. на оселі СУМА в Елленвілі, ЗДА, пам'ятник Героям-Борцям за волю України, що його спроектував і виконав колишній упівець, скульптор М. Черешньовський.

Щорічні, відзначування Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р., легендарної Української Повстанської Армії і пам'яті національних героїв, увійшли вже в систему і традицію Організацій Українського Визвольного Фронту.

Крім того, ОOЧСУ відзначає всі інші національні роковини власними силами або включається в громадські комітети для спільних святкувань.

ОOЧСУ входить в систему Українського Конгресового Комітету Америки, як центральну українську репрезентацію в ЗДА. В керівних органах УККА заступлена ОOЧСУ непропорційно до свого силового фактора, і свого вкладу в національно-визвольну справу. Проте, з конструктивно-національних мотивів ОOЧСУ респектує репрезентацію меншості в керівних органах, коли УККА служить українським національним інтересам.

Відношення ОOЧСУ до інших політичних середовищ і груп залежить від їх діяльності і вкладу в українську визвольну справу. Радіємо їхніми осягами, поборюємо їх, коли збочують вони з національно-визвольного шляху. Непорозуміння, конфлікти і напасті, збоку інших угруповань ОOЧСУ старається ліквідувати виміною листів, особистими контактами і міжорганізаційними зустрічами.

У боротьбі за українську державність ОOЧСУ визнає і реалізує концепцію власних сил, однак належно доцінює союзників і приятелів. Тому ОOЧСУ змагає до об'єднання на базі боротьби за українську державність якнайширокіших кол української патріотичної спільноти.

Через своє представництво ОOЧСУ, на базі Антибільшевицького Бльоку Народів, співпрацює з організаціями народів, поневолених чи загрожених комуністичними режимами.

В процесі своєї діяльності ОOЧСУ набула чимало приятелів американського походження, які зі шляхетних спонук підтримують українську визвольну політику. Наші зусилля

СПРАВИ МОЛОДІ*Іван Боднарук***МОЛОДЬ І МОЛОДЕЧІ ОРГАНІЗАЦІЙ**

З кожним роком дедалі більше дошкуляє нашим товариствам і організаціям недостача людей, охочих працювати. Більшу частину нашого громадянства охопила якась дивна апатія і брак зацікавлення громадськими справами. Знаний український буйний індивідуалізм паралізує наше суспільне життя. Люди, які могли б багато допомогти у праці, бо мають освіту, час і гроші — замкнулися по хатах і бокують не тільки від наших товариств, але й національних імпрез. Є такі, що влаштовують у себе в хаті гучні бенкети, творять приватні клуби, а до товариств та організацій їх і волом не затягнеш. А коли завести з ними гутірку про те, що вони повинні вписатися до того чи іншого товариства, то викручуються аргументом: я безпартійний, я не терплю партійництва. Це явне лицемірство, бож є в нас установи аполітичні, наприклад, Національ-

йдуть в тому напрямі, щоб таких широких американських приятелів України було якнайбільше. Відношення урядових чинників ЗДА до визвольної боротьби української нації не переценюємо, а пересторогою для нас мусить бути, зокрема, становище державного секретаря Д. Раска і трагедія Катанги.

Гістерією круглого стола ООЧСУ не займалася б, якби вона не була чужою інтригою, спрямованою на демобілізацію українських визвольних сил.

З росіянами українцям не по дорозі. Проте з москалями можна було б договорюватися й співпрацювати, якби вони декларативно визнали і шанували Четвертий Універсал з 22 січня 1918 року.

ООЧСУ стойте на становищі, що українсько-жидівське питання загострили й надали їому драстичної форми окупанти України. Хоч знаємо, що баланс взаємних кривд є на користь українців, проте не бажаємо його аналізувати, щоб не викликати чуттєвих, емотивних ефектів. В Україні живе кругло мільйон жидів. Україна перебуває в стані боротьби з московсько-

ний Музей, Учительська Громада тощо, але тих людей і там нема. Внаслідок цього стан такий, що по деяких установах на загальні збори приходить так мало людей, що важко з приявних склеїти виділ.

Коли на наших зібраниях взагалі буває мало людей, то просто катастрофально виглядає участь у них нашої молоді. Наші молоді люди уникають громадського організованого життя, а через те інколи сходять на невідповідні життєві рейки.

Так воно завжди бувало, що молодь бажає руху, чину, дії, прагне до великих ідеалів. Бажаючи виявити свою динамічність, наша молодь у Рідному Краю вступала до товариств та організацій і своєю працею в них пожвавлювала наше національне життя. Так повинно бути й тут. На жаль, мусимо ствердити, що в тутешніх наших товариствах молоді дуже ма-

бльшевицьким окупантам, який також загрожує Ізраїлеві. З таких міркувань на базі доброї волі договорення між обома народами є більше, як побажаним.

Якщо Головна Управа може скласти позитивний звіт з діяльності ООЧСУ за останні два роки, то тільки завдяки високій ідейності і великій жертвенності членства, що по важкій цілоденній праці, зрікаючись заслуженого відпочинку, посвячується організаційній і загальнонаціональній справі. Спираючись на моральну піддержку і матеріальні засоби української патріотичної спільноти, ООЧСУ могла вести ні від кого незалежну політичну діяльність, диктовану інтересами української поневоленої, але не скореної, нації.

Однак, ми свідомі того, що наша діяльність далеко непропорційна до жертв українського народу на рідних землях, до потреб визвольної боротьби і до тих можливостей, які ми маємо по цей бік залізної заслони. Ми всі мусимо усвідомити, що український народ знаходиться в стані війни, а війна вимагає жертв і обмеження особистих потреб кожної людини української крові.

ло або й взагалі нема. Тому, що самими гаслами й словами важко її втримати, вона деколи підпадає під чужий вплив, іде до чужих організацій, клубів і товариств, бо там нею цікавляться й там дають їй можливість виявити свою ініціативу.

Американський світ своїми від'ємними стопінками створює страшні небезпеки для нашої молоді. І це сьогодні тут, за океаном, найбільше турбує не тільки батьків, але й керівників наших установ та виховників організацій. І хоч уже кільканадцять років говоримо й пишемо про цю нашу болячку, все ж, на жаль, мусимо сказати, що це питання й досі не розв'язане. І далі найважливішим для нас питанням залишається виховання дітей і молоді.

Молодь відчувається від нашої громади й українського культурного життя, а через те може зайти таке, що в майбутньому не буде кому передати керми життя й наших надбань. Нема нині важливішої справи для нашої політичної еміграції, як підготовити кадри громадсько-політичних і культурних діячів, які дбали б про українську справу і готові були б зайняти місце після відходу старших. Ця проблема в Америці куди важча, ніж в інших країнах нашого поселення, бо американські великі міста, в яких здебільшого поселилася наша еміграція, страшенно розкладають нашу молодь. В Америці дедалі більше зростає злочинність малолітніх, існують тут нелегальні організації молоді, так звані генги, чого не знає Європа. На тему злочинства американської молоді пишуть безупину газети, та й наші педагогічні журнали не перестають цією проблемою займатися. Хоч у нас не є ще аж так зле, все ж кожен із нас знає багато випадків, коли гангrena охопила вже й нашу молодь. Що проблема злочинності серед нелітніх загрожує державі й американському суспільству, про це проречисто говорить вістка, що її принесла „Свобода” з 5 червня 1962 р.: „Уряд призначив 12,600.000 доларів на поборювання злочинності серед нелітніх у місті Нью Йорку. Ця програма називається „Мобілізація Молоді”, і вона має бути здійснена впродовж найближчих трьох років. Мають уже цього року зайнятися дітьми й молоддю у віці від 7-ми до 21-го року.

Центром праці буде долішня частина міста Нью Йорку”.

Не зважаючи на це, є в нас багато нетямущих батьків, які тримають своїх дітей остронь наших організацій, бо хотуть, щоб їхні діти якнайскорше засимілювалися і вросли в американський ґрунт, мовляв, тоді скоріше розбагатіють. Хоч у нас є кілька молодечих організацій, які можуть повністю задовольнити всі духові потреби нашої молоді й мають добре опрацьовану виховну програму, дуже велика частина нашої молоді за згодою батьків бокує від них. Чомусь не можуть ті батьки зрозуміти, що навіть в інтересі американської держави, щоб уся наша молодь належала до наших товариств і організацій, бо вони підготовляють корисних громадян і відтягають молодих людей від генгів.

Батьківський дім завжди залишиться на першому місці, якщо йде про виховання молоді. Але батьки не можуть своїм дітям дати всього, і тому їм з допомогою приходять молодечі організації, яких не можуть заступити ні батьки, ні навіть найкраща школа. Українські молодечі організації це подекуди єдиний засіб, яким можна затримати нашу молодь при українському житті. В них дівчата й хлопці мають змогу проводити корисно свій вільний час, тут можуть вони виховуватися в національному дусі та підносити свій духовий і культурний рівень. В них мають змогу виявляти свої здібності та брати активну участь в українському національному житті.

Праця в наших молодечих організаціях — це передусім виховна праця. Всі вони мають за завдання дати молоді добре виховання взагалі, а національне зокрема, дати те, чого їй чужа школа й чужинецьке оточення не дадуть. Належати до молодечої організації — обов’язок кожної молодої людини. В організації живе молода людина для великої ідеї, в організації вона розвиває свій характер. В організації виробляється національна свідомість і обов’язковість; тут учається молода людина працювати для духових вартостей, які вимагають інколи зректися власних приємностей і розваг для загального добра. Участь у молодечих організаціях дає й практичну користь, бо тут

здобуває молодь собі знання, досвід, гарант і підготову для дальшої праці в громаді.

В організації молодь легше й успішніше поглиблює свою освіту, уважніше слухає доповіді в гурті, пильніше читає книжки, бо все це видається їй тут своїм, власним, не накиненим згори.

В організації виховується молодь суспільно. Гурток ставить вимоги, пригадує обов'язки й приневолює підпорядкувати приватні інтереси загальним. Тут виробляється послух, дисципліна, точність, дух самопосвяти, отже, прикмети, що їх так дуже потребуємо у громадському житті. В організації один на другого впливає додатно. Тут розвивається шляхетне суперництво.

В організації реалізується автономія молоді. Сам хлопець зголошується до організації, сам бере на себе обов'язки, сам вирішує справи, сам впливає на долю цілої гурткової суспільності. Це змушує його поважно думати й зрило дивитися на справу.

Особливо треба звернути увагу на наших студентів, бо вони покликані стати в майбутньому провідниками народу. Щоб вони могли колись виконати цю роль, треба їм запізнатися із злобою дня, з лихоліттям часу, треба зrozуміти душу народу, вивчити народні бажання й потреби і знати той шлях, яким найлегше повести народ до справжнього щастя. Треба їм багато віри й любові, — впертої віри у краще майбутнє, гарячої любові до українського народу. Тому Микола Вороний звертався такими словами до нашої молоді:

До зорі ясної скеруйте свій льот,
В надхмарне царство Ідеала,
Щоб віра вам серед земних скорбот
Не похитнулась, не упала.

Педагоги і психологи, що досліджують американські генги, дійшли до висновку, що американська молодь творить свої ватаги бандитів тому, що відчуває потребу жити повним життям. Генги принаджують молодь тому, що приналежністю до організації, де панує суверена дисципліна й навіть диктатура, нібито підносить престиж її членів. Це притаманне молоді, що вона хоче, щоб з нею рахувалися і розуміли її вартість. Вона хоче „чимсь бути” і ма-

ти вартість бодай у своїх власних очах. Усі висновки її досліди американських педагогів і психологів потверджують нашу думку, що молодь треба зорганізувати в її власних організаціях, де вона зможе себе почувати вартісними членами суспільства, де її респектуватимуть і де вона зможе жити повним життям.

У своїй статті „Поможім тим, що борються з молодечою злочинністю”, вміщений у квітневому числі „Reader's Digest” (1961 р.), директор Федерального Слідчого Бюро, Джан Едгар Гувер, обговорює способи поборювання злочинності серед молоді. Він каже, що дуже успішну працю в тому напрямі виконують молодечі організації й різні віроісповідні об'єднання молоді. Їх діяльність у районах, заражених злочинністю малолітніх, підтримує грунт під нею і доводить до оздоровлення. Гувер подає приклади на це з різних міст Америки і закликає громадянство піддержувати всіма силами ті молодечі організації.

Ми, українці, мусимо пам'ятати, що наше уподібнення до американського оточення дуже зменшило нашу відпорність проти розкладу, і прояви деморалізації вже помічаються серед нашої молоді. І тому нам особливо треба послухати заклику Гувера і спрямувати всю нашу молодь до молодечих організацій.

Але щоб молодь хотіла включитися до своїх організацій, вони мусять її притягати. До праці в тих організаціях провід мусить запросити найкращих наших виховників і мистців. Тільки тоді молодечі організації зуміють зацікавити молодь і зайняти її в такій мірі, що вона не матиме часу й охоти цікавитися генгами, а злочин не буде їй імпонувати. Добрий виховник мусить стати центральною постаттю її рішальним фактором у процесі виховної дії й праці в наших молодечих організаціях. Такий виховник мусить бути ширим українським патріотом, бо тільки педагог-патріот зуміє виховати молодь у патріотичному дусі.

У вміло веденій організації наша молодь знайде місце й нагоду розвивати свої вроджені таланти та плекати свої патріотичні почування, які набула в батьківській хаті. Минулого року „Свобода” писала про те, як багато американська молодь зуміла зробити для загального добра в своїх організаціях. Бойскавти подарували през. Айзенгаверові оправлену в

HE JUNE TOBANTU BIPCBHN

Geethereba fihanyne iehybaraha haadu i chitiphonti
kaytii hi haazaaekutti e ykpasichckun kuttam i za-
haazaaekunbiine te, mu mojoueti oprahiaatu za-
minn e pihann haetioashipunn tphytum. A
bazzan zaaskin e ykykunnuun, boha mae bee-
ctbo. Boha oshayrasia ykyk moy, in jirume ha-
ctparan habits tphytme, hik ctapme ykpasichckoi
ha moke sopogetti uita upo ykpahy cepet aykykunnu.
pehna upabarii upo ykpahy cepet aykykunnu.
hiizaaik, moke garato upanhintinga zo non-
poy. Haata mojouet, soplahiaora a croix opa-
ctashe upogette ix bimaykaybaraha bin piyhoro ha-
mn mojouetinno oprahiaatu, towi aykyk no-
touj beci haati uita 6yuyt oxonuehi ykpasichckun-
coot nito cam, a tomy binataky seakun no-
he nojagatorp upo holo gapkin, to uita shantytp
mo jittam i mojouet tphytme tobasapctbo, i, akkuo
jaajin i in monmaran. Boho mycinti haam'attu,
upaxtupchictu ctarantinc no mojouetin opa-
tob. Bece haute lpoama, ahto monmaran
akyt, upo boni sui i hemotplohi.

akyt 6yti hemotplohi, ait e toro he nexo-
oprahiaora kuttia. Bokkun oprahiaatu mo-
mojouetin oprahiaatu, bimaykaypoy ix bin
ta, samictb saoxoxybarai croix chinh i joooh no
xuhom zo kpinink haatolo ipomasapckoro kint-
pohi. Y hac acto 6yrae, mu gestrik croim ha-
mataan tuni gapkin, uita sink mojouet 13 — 18

toni, mu i yea penetria B. Thuyppoma e "The
Minhcoota nih, tadi rnooki, hanicati a tomy
central Orano, Makota, Jimion, Militer, Noera,
Becl ouihka encrytib kanehi Bahuyppcticb Y
ayypncticb" ("Ulegointen Tippec") i t. II.

"Hesaaaythiin konhett ykpasichckun ga-
Hesi", ("Thiennin ykpasichckun xop", ... ("Thi-
ngtin ykpasichckun xop", ... ("Thi-
gordi kintiin"), ("Thiernohi kintiin Kyep"), "Bap-
("Tiffethi Orano"), "Chibakan-Gahuyppcticb" — in-
tino briatas ykpasichckun kanehi Bahuyppcticb",
heptore type Kakehi: "Thyjira, betrason, ora-
ckus racoonica, 3 bimaykha ha haniorhine hon-
A ocs jinnie sarlojoruhn 3 pihann amepnker-
Saajopokhono.

uporo payi hiu tphytveahann maectpa leesa

spatohera haata mojouet. He ocoojinro echi ha-
tijiran a mojouetin oprahiaatu moke bytn
topkayte ixihi uita haekemera sintu ha mabit,
pinkachckomy tphyt, ue ha kokchomy kpoli za-
Ha kajih, garato gapkiis 36yrae, mu ha ame-
nipati haatin mojouet.
Hatai ocoojinrocti in jaatori mupoke noje jira-
hochi piyhoro hapoy. Bei boni marots nangyt
pogoty. Bei go boni marots ohuy mety; ethyku-
oxoybaran ihuy pozanhittu in noereci kpatue
habtaran, jocatheneha ohuy horhui tijiran za-
in mik tuni oprahiaatu horhui horhui; He morhui 6y-
my e ue mirexeta horhui horhui; He morhui 6y-
in upinme he3apoori fopmu, ait e ochohoh-
ca basema horhui horhui, aka, monapela, hiko-
hangdimu GYMA i Thact, Cepet huk moniaete-
Y hac kimura mojouetin oprahiaatu, a in
morjehna.
uykchotin uita ykpasichckun cuoba i bin binhao-
larato monomotin haam'piyahru mojouet bin 6a-
yeari ykpasichckomy teaptori, go bin moke 6a-
ginkhix tomo.
Hau oprahiaatu monhui tphytjintu, 6itpme
bonomy Xpectori, 3onparin krob uita patyraha
creta ta mngimretra. Ti ekatan monomalarin Hep-
semeh i bonhix pecypci, mchintua, pingas-
mo ix binomarai kcartin a tphytjintu horceparru
mukpy kinty, a arin monhui tphytjintu
uypctib imehn Tapaca Tlerehre 3 Tleppoty,
hix crentib Amepnker, upo nentyu Karnehi Bas-
haalut amepnkerachckun kopechonjehetie cepet-
camgas ha emtpaati. Tinca bin, ak i Becl n'at-
com", a tahn upo ykpasichckun mireelupkin ar-
ominhon", bin aksro skx txe monhui tphytjintu
camgas Bipcker, he y 3b'asky 3 "kytlyppun
cpky ayuyt yoxi xactipokx" ... — tak nicaar he upo Ah-
Tippee" 8 kortha 1962 p. I nicaar he upo Ah-
Myanhuun kintu III Tlakapac A "Ulegointen
ctypymett ykpahin, matyaho poakpasse ykpah-
Betcokoro holoora ... La tphytva suparajaca 3-hu co-
ua upgythix ... La tphytva suparajaca 3-hu co-
hanimbori tenjoro hoytta, mu hanomhui cep-
hetokoro 1060ra ... La tphytva suparajaca 3-hu co-

Дейл Ньюз": „Присутні неохочо розставалися з Капелею, хоча вона проспівала ще чотири наддатки, здаючи собі справу, що вже, мабуть, ніколи це місто не почусє такого надзвичайного хору”... А згадуваний вище Ш. Джарвіс закінчив свій відгук такими словами: „Від бурхливого танкового темпу до катедрального масштату релігійної музики — Капеля Бандуристів присвятила кожній групі пісень особливо зосереджену увагу; вона ушляхетнювала музику власним — свідомим своєї мети — уподобанням та переконанням, що їхня пісня напевно стане невмирущою. Підписаний є одним із тих, що поділяють це бажання”.

Якось непомітно для української преси промайнула та серія видатних концертів Капелі Бандуристів для американського слухача-глядача. В той час, як ансамблі т. Вірського була присвячена увага нашої вільної преси впродовж місяців, ці концерти не знайшли відповідного відгуку, де-не-де заledве удостоїлися згадки.

Тим часом місцеві американські часописи відзначали переможний похід української пісні і бандури, як „кодорфул” та „б'ютіфул”, а подекуди згадували й про те, що Україна під імперським чоботом, що український народ хоче жити, як і всі вільні народи на землі; що бандура, наш національний інструмент — переслідуваний і гнаний — показала надзвичайні музичні властивості і висловлює душу України! Один з критиків написав, що „бандура зачаруваля... це багатий інструмент, що прямно вражає слухачів... це жива частина членів ансамблю”...

Той ентузіазм, з яким вітав американський слухач нашіх славетних, погорджуючих всілякими труднощами, віddаних справді до смерті своїй рідній культурі бандуристів, — це, звичайно, не лише наслідок краси української пісні і музики. Колосальна праця, мегатони енергії вкладено в Капелю. Григорій Китастий, Володимир Божик, Петро Потапенко — їх диригенти, нехоч і не були фізично присутніми на концертах, все ж були там, бо вони вклалі масу зусиль і таланту в рідну справу. В той же час запрошений на серію виступів відомий диригент і композитор Іван Задорожний (диригент хору „Думка” в Нью-Йорку) вніс цінне

свое у виступи Капелі. Ш. Джарвіс писав, що — „диригент уважно збалансував голоси, підкреслюючи в піснях хlop'яче забарвлення тенорів, спів яких, такий невимушений, був спрavedжньою насолодою для слуху”. Критик В. Ліндстром навіть переочив те, що І. Задорожний вперше керував Капелею: „Під приемним для ока, динамічним диригуванням Задорожного хор відзначився великою точністю та дисципліною підготови, співаючи без зусилля та вільно — виглядало, що вже довго вони спільно виступали”.

Імпресаріо Кларенс Кремері щов “на певне ризико. Він не здав, як зареагує американський слухач на українську пісню, виконувану рідною мовою; не здав, як зазвучить бандура для американського, часто „зджазованого” докраю, вуха. Він здав, що виступ Української — закордонної чи еміграційної Капелі це якось мірою політична справа. І все таки наважився зорганізувати серію концертів — з повним моральним і матеріальним успіхом. Якщо економічна справа для Капелі залишилася й після цього турне далекою від розв'язки, то морально Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка здобула близькуччу перемогу, по-справжньому прислужившись Україні і нашій культурі.

Отож, виходить, що немає причини покладати надії на „тroyянського коня”, яким був певною мірою Ансамбль П. Вірського у ЗДА й Канаді, — треба лише власні сили тут, за кордоном, уміти цінувати, шанувати й підтримувати. Тоді нас цінуватимуть і шануватимуть більше і американці та канадці, а Україна під московською кормилою так чи інакше відчує успіхи своїх вірних синів і дочок за океаном.

Мистецтво поневоленого народу, у всіх його жанрах і проявах, є частиною політики даного народу, національно-визвольної політики. Згадуючи з подякою виступи Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, політична еміграція повинна б, нарешті, повністю усвідомити важливість, роль, силу і значення закордонної Капелі — справжнього реpreзентанта української культури за кордоном, талановитого й відповідального, якого є Іван

Сергій Кіндзерявий-Пастухів

ДУМКИ ПРО ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Світлій пам'яті Батька присвячую

I see that we are far from being understood—quite far—even by our friends.
(Camille Pissarro)

В чому суть мистецької творчості? Не є це часом підсвідоме намагання пригадати щось гарне, дороге, давно забуте, минуле? Чи часом це не спомини — звичайно, підсвідомі — про чистий і святий світ, який знала людина до гріхопадіння? І не важко, що спомини ці дуже умовні та недосконалі. Але всі мистецькі образи світу: в плястиці, письмі, слові чи звуках, мають у собі щось багато більше та важливіше від самої „реальної” подібності. Вони на канві тієї подібності пробують передати ідеальні первообрази творіння. В зовнішній раціональноті прозріти суть, ірраціональну первопричину. Через видимий образ побачити властивий невидимий праобраз.

Чи ж не знаєте ви туги та мук скитання на чужині після втрати Батьківщини? Спроб заспокойтися відтворенням утраченого дорогої? Дарма, що відтворення ці малоощо й нагадують втрачене. Без порівняння більшою є тута всіх поколінь усього людства за Великою Втратою! Її відчувають, переживають підсвідомо всі, та лише вибрані одиниці можуть висловити, хоч і дуже умовно. Це — мистці: поети, молярі, музики. Бог наділив їх талантами. А це морально зобов'язує висловити пізнану чи підсвідомо зрозумілу правду. Те моральне зобов'язання — велике випробування, причина багатьох страждань. Бо, — як казав Рембрандт, — люди не розуміють того, що я намагався зробити. Вони глузують: „Він не має речі так, як ми їх бачимо”. Її, мучительку — внутрішню моральну необхідність мистецької творчості, — знали всі великі мистці. Караваць, але не каялися. Хіба часом хтось засумував Шевченківським: „Думи мої, думи мої, лихомені з вами”.

Кожний рід мистецтва відтворює образи. Вони є немов би універсальними ієрогліфами мистецької мови. Їх можна бачити, чути, уявляти, відчувати. Сам образ (гр. eikon) пов'язаний із своїм оригіналом відносною тодож-

ністю та суттєвою різницею, що ми називаємо подібністю. Різниця між ними в реальності оригіналу та ідеальності образу. Кожна існуюча реальність є одною (хоч і не одною!) та не-повторною, але може існувати в безкінечності ідеальних повторень. Реальність прикріплена в часі і просторі, ідеальне представлення — необмежене. Усе існуюче реально має безкінечну кількість подуманих (ідеальних) своїх образів.

Однаке, образ несамостійний, він залежний не тільки від оригіналу, але й від суб'єкту або власника образу. Практично образ може постати тільки для когось або через когось, що означає його необхідну суб'єктивність. Скажімо інакше: об'єктивний образ практично проявляється тільки через призму суб'єктивності відтворюючого індивіда.

Людина — суб'єкт ідеації в світі. Вона є істотою, яка бачить образи (soon eikonikon) і відтворює їх (soon poietikon). Не пасивно передає, як дзеркало, а відтворює видиво активно, надає певної реальноті їх (образів) ідеальному існуванню.

Кожна дана реальність, будучи праобразом властивих мистецьких образів, є також образом первоїдеї. Св. Іван Дамаскин твердив, що „кожний образ є відкриттям і представленням скритого”, а Діонісій Псевдо-Аеропагіт сказав: „воїстину видимі ікони є видиме невидимого”.

Творчий акт мистецтва полягає в прозрінні крізь дану реальність її первоїдеї і у висловленні прозрітого засобами майстерності (Ars). Тому в образотворчому мистецтві слід розрізняти три вартості, три складові частини: 1) прозріту первоїдею, 2) її образ або реальній оригінал, та 3) його мистецьке представлення. Мистецький образ є, отже, інша, поруч реальній, ідеальна площа існування первоїдеї.

Завдання мистецтва — в площині ідеальній. Воно проявляє існуюче в його істинному бутті, зрити через бачене в реальності, його праобраз, первоїдею. Бачити криптограму створеного, яка надає особливий ієрогліф сенсу всьо-

му існуванню. Бог, отже, відкривається людям не тільки через думку в Богословії чи, за Сковородою, філософії-Богомудрії, але також через красу в мистецтві — Богозрінні.

Поняття про мистецьку творчість часто виводять від латинського слова *Ars* — штука, вміння, майстерність. Незграбно, невдало. Грецьке *texne* влучно означає ролю вміння, майстерності, в мистецькій творчості. Ця остання — живий акт людського духа, де *Ars* є лише середником вислову, умовною мовою в хвилюючій бесіді незвичайній.

Мистецтво — духовна творчість, і вона не може зводитися до технічного експерименту. Всякі експерименти це мистецька лябораторія, необхідні щаблі до вдосконалення вислову. Це наука, це фрагменти. А мистецька творчість — синтеза. Шукання кращих засобів вислову, це те, що видування різних пальців і вушок з великого, гумового безформного баллону. Дивно виглядають ті сучасні мистці, які свої суто кабінетні експерименти видають за високу, надхнену, мистецьку творчість.

Сучасний офіційний світ образотворчого мистецтва — це дві крайності. Обидві вони, як і кожна крайність, дуже мало зв'язані з властивою мистецькою творчістю. І обидві вони однаково старі, може старіші від свідомого мистецтва. І обидві ці крайності (який парадокс!) стали основою властивого образотворчого мистецтва. Окреслюючи сучасними поняттями в ідеологічних розрізняннях, першу крайність наземо натуралізмом. Там, де вона абсолютно панує, її називають соцреалізмом. Це — намагання передати чи відзеркалити момент формальної реальності. Від первісних представлень биків з карльбадських печер до сучасних наукових атласів, знімок, „комершел” чи колосальних соцреалістичних полотен. Нема там ні натяку на спроби прозріння, ні духової краси та гармонії, ні індивідуальності мистця. Технічно це, без сумніву, *Ars*, велике вміння, доскональне, речі часто приемні, ефектовні, в більшості раціональні, і — точка.

Другу крайність називають абстрактним мальством. Вона є властиво сучасною узаконеною редакцією старого і вродженого людині інстинкту декорації. Від найдавніших прикрасувань ноші, посуду, знаряддя та архітектур-

них споруд до сучасних музеїчних експонатів у комбінаціях з кубиками, ломачками, плямками та різними довільними викрутасами. І знов *Ars*, речі часто приемні, витончені, яскраві, оригінальні і дуже раціональні. Однаке, картини, окрім відзеркалення деяких світоглядових прикмет мистця і часом впливу на поживавлення розумової діяльності глядача та певної надуманої формальної гармонії, не дають нічого. А те, що дають, властиво й не належить до мистецької творчості! Може це ілюстрація до модних філософій духової кризи, може лише технічні експерименти. Може вислів заломання, а може й свідомі спроби підмінити мистецьку творчість??..

Часто тепер згадуються поширювані під різними прикриттями ідеї про побудову щасливого життя на землі. Кажуть, що для людини необхідно докорінно переставити свою свідомість, відтягнути її від забобонів, що приковують до сучасного нещасливого життя. Людину — твердять — конче треба відучити від звичного опіому; позбавити релігії, патріотизму, родини, мистецства, краси, любові, моральних принципів, почуття правди, справедливості та свободи, — усіх тих „пут”, що формують сучасне нещастя (щоправда, більше як половину плянується осягнути знищенням релігії!). І ось така „вільна” людина майбутності стане собі богом і щасливо влаштується на землі, бо рай, мовляв, тут, а не на небі.

Дуже рідко і не всім — це правда — попадається основна лінія сучасних ідеологій у такій простій та ясній формі. В більшості вона роздріблена на різні ізми і прикрита двозначними та невинними фразами. Однак, невидима всесвітня мафія вперто й послідовно провадить свою лінію в кожній ділянці людського життя. В політиці найбільше ясності. Луначарський якось проговорився: „Маркс перешов на сторону сатани, і сатана стає на чолі демократичних колон”. Сказане дуже вірне і важне для зрозуміння багатьох неясних сучасних „ізмів”. Теорії про рай для профільтрованої людини, це ідеї сатани, антихриста.

І на віттар цим ідеям кладуться великі жертви: людська свідомість, душа, таланти. Образотворче мистецтво складає великі тіlopалення також. Не лише з таких талантів як Пі-

РЕЦЕНЗІЇ

Юрій Тис

,,КНИГА СПОСТЕРЕЖЕНЬ" Є. МАЛАНЮКА

,,Книжка — явно спізнена на яких 25-30 літ", — пише автор у передмові. Й читали в свій час „нечисленні читачі". А проте, Є. Маланюк сподівається, що молодше покоління „знаайде в ній якщо не новину, то, принаймні, відбитку подій і думок певного періоду нашої незвичайної доби". Підставою цього припущення є для автора думка, що його книжка слугуватиме як „людський документ", який при сприятливих умовах може мати вартість для дослідника-історика. Врешті, стверджує сам автор, деякі його статті ще „не застарілі".

На цій передмові я зупинився з певним наміром. „Книга спостережень" є така широка своїм тематичним засягом і така глибока змістом, що над цими творами поета і мислителя не можна пройти загальною оцінкою. Минулі покоління й за сотню років не пережили того, що одна генерація, до якої належить автор книжки. Поза політичними й суспільними змі-

кассо, Руо і їх більше чи менше удалих наслідувачів, але й викорінювання самої суті мистецтва: духової гармонії, краси та привілею зріти.

Достоєвський вірив, що краса затримає людство від остаточного занепаду. А сьогодні якраз й витравлюють з мистецтва. Органічну красу та внутрішню гармонію підмінюють придуманою умовною красою та формальною гармонією, а що технічних затруднень мінімум, то й широкі маси спокушаються наслідувати, „засвоювати". При допомозі великих, зведених теоріями про рай, талантів, кастують мистецтво, щоб пізніше його як непотрібний, пережитий забобон, легко відкинути геть. Таку акцію проводять всюди. При чому „науково", з маскою чесності. Музику напихають неможливою кафофонією, позбутися якої просто облегшення, родину розкладають „вільною любов'ю", з поезії роблять вуличну пропаганду, з моралі „психоаналітичний експеримент", з любови — фізичний акт і т. д. І найсильнішою збросю та аргументом у проводженні такого „поступу" є

нами, що мали місце впродовж останніх десятиліть, впродовж останніх років, непомітно для багатьох пройшли революції у духовому житті, захиталися міти, якими жили наші батьки й на яких виховувалися ми: вимоги певного духовного рівня, розуміння боротьби добра і зла, віра у поступ. Залишився не захитаним ще тільки міт свободи в духовому значенні і життєвий успіх у матеріальному.

,,Книга спостережень" є насущною, актуальною, вона не втратить своєї ваги і в майбутньому. Ми знаходимо в ній оцінку нашого громадянства таким, як воно було тридцять років тому і, не зважаючи на катастрофи, залишилося тим самим і нині. Мабуть, мало-хто з нас помічає, що основні зміни світу іскорість, з якою вони чергаються, ставлять перед нами вимогу бути відповідальними не за вчора й не за сьогодні, а за прийдешні дні.

дивна манія (з розрахунком!) називати всіх чесних з Богом та з собою прямо відсталим, некультурним елементом.

Часто переглядаю репродукції сюрреалістичних полотен, оглядаю експонати офіційного прогресивного малярства тут по музеях, і завжди під кінець стаю майже хворим, розбитим, зрезигнованим. Широкі це шляхи, спокусливі для мистців. Нерідко ведуть вони до орденів, успіхів, слави, пошани і подиву між людьми. Однаке, прямують вони до руїни. До перекреслення індивідуальної духової культури, до мод і манеризму, до безцільних рутинерських шукань, до якогось абстрактного філософування та дуже відносних і умовних істин. Тому комусь, хто плянує перебудову світу, все це може якраз потрібне. Щонайменше і напевно дуже вигідне. Мистецька творчість притуплюється, вмирає, замінюється рутинерством, холодом і поверховною майстерністю. Зникає світ краси та гармонії, любови та добра, правди та спокою і старань подати хоч далеку подібність його — засобами обмеженої наглядності.

Оце питання є темою цієї статті, темою, вибраною з багатьох, що ними наснажена книга Є. Маланюка.

Якщо молоде покоління читатиме книгу Є. Маланюка, то це будуть теж „нечисленні читачі”. Громадянство-маса залишиться так само незацікавленим, як і тридцять років тому. Назадництво, ледачість думки і чину, дрібноміщанське мислення перенеслися у найгірших зразках з галицьких міст до Філадельфії, Нью Йорку, Детройту і всюди на терени нашого поселення. За гори і за моря прийшли з нами ці негативи, убогість духа, слова без діл. Сумні рефлексії і безутішні перспективи, якби не одне: оті „нечисленні”, що, як тридцять років тому, так і тепер, визначаються в молодому поколінні внутрішнім вогнем і духововою напругою, потрібними для служіння вищим вартоствам духа.

Темп подій впливає негативно на людську пам'ять. Багато дечого слід пригадати або й постійно втримувати в засягу щоденного життя. І тому добре, що „Книга спостережень” вийшла друком.

Ось так Є. Маланюк визначає суть української проблеми (ст. 16-20):

„Насиченість української психіки статичним первнем... спостерігално-пасивна вдача епікурейованого природніми багатствами (землі й підсоння) — філософа-хлібороба, нехіть до мужеськості й меча, замкнуто-евклідівський егоїзм і провінціяльний егоцентризм хуторянського світовідчuvання — головна суть української проблеми”.

„Бралось від Шевченка те, що не вимагало жадних зусиль, отже „садок вишневий коло хати” та славетний кожух із шапкою („народницький” дух не зносив шевченкового сурдути і диплома Академії Мистецтв!)”.

„Володарями українських думок були Винниченко и Олесь. Олесь володів українськими серцями не як надхненний творець своїх понуро-могутніх ліричних імпровізацій... а всього лише як перечулений автор естрадно-вечіркових увражів про „айстри” та „поцілунки”.

„Шевченко й Куліш, а особливо Франко й Леся Українка для передреволюційної української інтелігенції майже не існували”.

У такому задушливому світі писав Винниченко, про якого говорили, що він революціонер в українській літературі. Є. Маланюк стверджує, що, на жаль, Винниченко не був революціонером, не був індивідуальністю, що він — тип і при тому тип російської природи в Україні, а творчість його — одна з найстрашніших перемог „южної” Росії над Україною, квінтесенція російсько-жидівського намулу. І це автор доводить уривками з творів Винниченка.

А чи далеко ми відійшли від тих часів? Чи сьогодні не порпаються деякі емігранти у винниченківській „спадщині” з енергією, гідною кращої справи, та ще й задумують видавати її, як дорогоцінні перлинини української духовності? Чи нині чітко розпізнаємо згубний вплив московського духового нігілізму, яким Винниченко затруював українську суспільність? Чи нині, 1963-го року, потрібно нам захоплюватися й далі перестарілими теоріями про мавп'яче походження людини?

Є. Маланюк, аналізуючи поведінку „наших” комуністів (ст. 26), стверджує, що „українцеві комунославів не личить, хоча б уже тому, що воно в українця невідмінно набирає унтер-офіцерсько-льокайських форм”. Це писав він у 1927 році. Кілька років пізніше з такими самими льокайськими манірами деякі громадяни у Львові напихалися на ікру до консуля УССР Лапчинського. Нині такі самі раби пішли в Нью Йорку на ікру до Паламарчука, міністра закордонних справ УССР („Свобода” з 27 грудня 1962 р.).

Якими ж актуальними є нині слова Є. Маланюка (ст. 73): „Немає гірш, як інертність людської думки. Затаврується в людській уяві певний образ, і от проходять роки, десятиліття — а він залишається фатально-непорушним, мертво-захололим, звикло-освоєним, так би мовити, „рідним”. Провірити, усумнитися, зробити творче напруження, щоб зняти цю гіпнозу — не дає ледача інертність”...

Таким затаврованим образом є Шевченко-мужик: „Малокультурна й безвольна” людина — це ті два кити, на яких побудовано отого лубочного, вмовленого ворогами й тими, що гірше ворогів, — Шевченка. І в цих двох забобонах вся безоднія українського рабства, вся твердиня тієї тьми, з якою змагалися і змагались воявники за українську культуру” (ст. 76).

Пригадаймо собі те все, а з новіших ганьблення змагань УПА, плітки та наклепи довкола особи Степана Бандери і інших визначних українців — і будемо мати перед очима відвічного раба, який за любки плюгавить своє, а кланяється перед лапчинськими та паламарчуками. Це і є традиція рабства, інертність чину, те, що дозволило з України зробити „южну” Росію, а тепер УССР.

До тієї самої категорії негативів, що тривають через революції та війни належить також етикета, яку приліплюється людям і подіям: „Віддавна так повелося — пише Є. Маланюк — приліпивши до того чи іншого адеком знайдену етикету, на тім заспокоїтися і — поза традиційними річницевими сходинами — більш уже нічим не інтересуватися, вважаючи, що справа полагоджена. Так було з етикетою „кобзаря” по відношенні до Шевченка (а цієї етикети й досі одцепити не можна). Тим же способом до імені Франка було прикладено отого аж гіератичного „каменяра”, що на довгі десятиліття якби придушував живу істоту Франка, передовсім Франка-поета”.

Шевченко і Франко ставили чоло таким виявом убогости духа своїх сучасників. Франка доводила сизифова праця над різьбленим обличчя суспільності до відчаю: „Не люблю Руси!” Через те поет був несприйнятливим у тогочасному „товаристві”, де лунали завчени „кібіц гальте мавль”, „згори його асом” і ін. Не долюбляли поета за правду.

А ось уявім собі, що Шевченко нині живе між нами. Убогий, завжди без грошей, пише вірші, яких мало-хто читає, ставить вимоги до суспільності, вимоги фантастичні в її розумінні, не має, кажуть, належної освіти, хоч є якимсь там професором, непоступливий і впертий, врешті ставить перед очі перестаріле і неактуальне геройство предків. Та хто б нині цікавився таким диваком? Шевченко жив на чужині, в столиці ворога. Петербург діяв всіляко: слабовольного Гоголя — пише Є. Маланюк — отруй, Шевченка піdnіс на рівень національного українського пророка. Про Гоголя ніхто не скаже, що він мужик, але Шевченка можна стягнути донизу, бо він — наш. А ще вимога за життя: „Видатна людина мусить бути ще й особисто симпатичною та лагідною, щоб нікого з громади тією свою визначністю

(або, боронь Боже, великістю) не образити” (ст. 113).

Такі вимоги ставлять і сьогодні. Прикладом може бути опіння про двох померлих недавно письменників, в одному випадку шептані, у другому навіть друкована в провінційній пресі. На цю тему пише Є. Маланюк ще 1947 року: „На долю видатної особистості припадає майже обов'язково більш або менш напружена боротьба з сучасниками й суспільством”. (стор. 105). Цей „безпросвітний”, здається часом, безнадійний примітивізм суспільної думки. Зустрічаємося з ним на кожному кроці. Шкоди він нам чинить необчислени” (ст. 110).

Колись ми читали й мріяли про широкий світ. Нині ми в ньому, але що з того? Це не світ є вузьким, а ми привезли свою вузькість з собою і не можемо від неї відірватися. Мабуть добре нам з нею і з ледачістю нашої думки. Навіть на іншій планеті залишимося такими самими з мотивів, які для маскування інерції називаємо „традицією!” І нашу еміграційну малеч прориває іноді спалахом велика подія. Автор дає приклад:

„Одним словом, добре сталося, що творцем пам'ятника (Лесі Українки — Ю. Т.) є мистець тієї міри й того духа, що Михайло Черешньовський — одне з тих кількох імен, які духовно усправедливлюють існування теперішньої нашої еміграції”. (ст. 91).

Є. Маланюк порушує також питання геархії:

„В культурному процесі кожного народу існують „поверхи”. Наше нещастя в тому, що ця двоторовість у нас щільно переплітається і, власне, жадних „поверхів” не робить, бо для існування „поверхів” потрібний ієрархічний інстинкт, який у нас віддавна (може й протягом століть) паралізований. А там, де немає ієрархічного інстинкту, там не може бути структури. Там є безформність,rudimentarnість, отже, й примітивізм”.

Цілком зрозуміло, що наш ворог постарався найжорстокішими методами біологічного нищення допомогти рідному примітивові. Москва усунула українську духову еліту і не допускає до її творення. На щастя, нині починає творитися нова еліта, поети і письменники, які, таки за допомогою читача, ставлять опір духовій нівелляції України до рівня убогого на-

родництва „з різними його теоріями, не виключаючи й хоробливого федералізму”, — пише Е. Маланюк.

Атмосфера капітулянства віджила на еміграції. Може ще не так відкрито, зі страху перед реакцією, але вона — існує. Є це капітулянство перед ворогом у формі нового радянофільства і перед країною нашого поселення, а влаштво перед її байдужістю до наших справ. Наші малороси, хахли, русини і тутешні, врешті „реальні” політики і угодовці стали „визначними” громадянами, а рівночасно дописувачами до еміграційних московських газет, вони є читачами польської і московської преси. Недарма редактор одного польського часопису одверто сказав, що його газета зовсім була підупала, але з приїздом українців знову має базу для існування. Цю затхлу атмосферу може зрушити справді тільки мужня, смілива людина. Людина, яка розуміє, що, як упродовж століть, так і сьогодні, боротьба з Москвою це також — боротьба культур. Втрача еліти — найболячіший удар по нації. Культура є підставою господарства, політики і побуту. Це — корінь усіх цінностей нації.

Коли не будемо плекати нашої духовості, тоді осягнемо, може, належний побутовий рівень, але життя наше мине безплідно і обов'язок оборони нації залишимо хіба майбутнім поколінням.

У 1937 році Е. Маланюк писав: „Під модною маркою популярного масового оптимізму, в значній мірі криється традиційний гоголівський Пацюк з його безпідставними мріями про вареники, що по дорозі автоматично вмочатимуться в сметану і самі мандруватимуть у рот”.

Такий масовий оптимізм спостерігаємо і сьогодні серед еміграції. І тому недолюблюють тих, які критично аналізують проблематичні осяги еміграції.

Оцей наш внутрішній ворог, „завжди останні”, викликає історичне вже явище, що ми всюди і завжди появляємося або починаємо діло запізно. Про це згадують очевидці наших визвольних змагань. Розчарування з незадовільної організації, з нерозуму та інших прикмет нашого малороса прийшло до нас, а з ним і скріплена свідомість помилок — запізно. Ми усвідомили наші помилки через кілька років

після революції, коли ворог всів уже закріпився на наших землях. Ми порозумінішли. Але того розуму не стало на дальші роки,. Тому ми й кажемо залюбки „час за нас працює” — а може це прислів’я придумали проводи, що діяли запізно? Як би не було, „час за нас працює” має на меті оправдати власні пусті слова, без ніякої належної діяльності. До цієї теми стосуються інші слова заспокоєння — наркотику для національного сумління, за Шевченком: „Нехай собі, а Бог поможе, то й так забудеться колись!”

Маланюк згадує про очі дітей, що конали з голоду в 1933 році. Великі, невинні, волошкові очі. Пригадує на те, „щоб при першій ліпшій нагоді ця дірава пам’ять... не почала співати на дуже знайомий мотив”.

Це було написане 1935 року. Кілька років тому можна було читати про голод в Україні власне на цей знайомий мотив... 1963 року придалося б пригадати нашій еміграції великі волошкові очі дітей 1933 року!

І коли говоримо так багато про розбрат у партійних справах, то знову приходять думки Е. Маланюка, з яких побачимо, що розбрат і взаємна ненависть є своєрідною властивістю української маси. 1934 рік. „Як шило з мішка, витикається несподівано: загумінковість, заєдрість, містечкова амбіція, крайній (певніш: настроєвий) егоцентризм в симпатіях і антипатіях, солом’яно-спалахливі думки, тверде, майже мертвє серце, що оживає лише під наркозою ненависті — важкої, незgrabної і довготривалої”.

Ці негативні прикмети ми привезли з собою за океан і плекаємо, наче національний скарб. З висот нашого героїчного минулого ми вже зсуваємося вниз етнографії, ба, коли б справжньої, а то звихненої півнітелігентської, яка стає гордістю і прaporом нашої діяльності. В есеї про Я. І. Щоголєва Е. Маланюк пише на цю тему, аналізуючи стан українства після катастрофи 1847 року: „З патетичної височини, що на неї українське життя підніс подув кирило-методіївства і геній Шевченка, впало воно по катастрофі 1847 року знову вниз, в „народ”, в етнографію і фольклор, в культуру „домашнього обіходу”, в безісторичну україно-фільську аполітичність і в політичне де факті

суспільницьке — народництво, що затрачувало національні контури в безкresній мішанині всеросійськості. Голос пізнього Шевченка фактично вже лунав у порожнечі... Врешті й Куліш, як скалічений звір до барлогу, — відступив на хутір, звідкіля... ще вергав громами, але вони вже нікого ані не страшили, ані не зворушували". (ст. 224).

„Книга спостережень” Є. Маланюка складається з його публікацій, друкованих у роках 1927-1961, але найбільше їх таки з тих давніх літ. У книзі заступлені не тільки мистецькі теми, але й суспільні та наукові. Справді є це „хроніка” тогочасного думання і реакції на актуальні події. Не зміnilося багато в нашій еміграції за тих 30 років, тобто від часу, коли ми були на рідних землях, перейшли буревії другої світової війни і виїхали у широкий світ.

З книги Є. Маланюка можна переконатися, що як колись, так і тепер, існує тільки малий відсоток наших людей, які цікавляться інтелектуальною сферою і процесами, що відбуваються у нашій духовості. Культуру нації визначають не тільки якістю її творців, але й зацікавленням ними. Посередній можна оцінити націю висотою накладів газет і книжок, чисельністю відвідувачів концертів, мистецьких вистав і т. д., рівнем дискусій в громадських домівках і приватних домах. Така оцінка не була б позитивною для нас. Кожна нація має поважну кількість духових пролетарів. Проте, чому в нас їх так багато, а зокрема серед тих, що чваняються дипломами і зараховують себе до інтелігенції? Коли в інших народів поети є активними духовими провідниками і мають свій поважний вплив на розвиток нації (Москва винищила в першу чергу українських поетів), у нас на еміграції почуття нерідко: я поезій не читаю! Визвання, виголошене з певною дозою вищості, а може й погорди до поетів, що в очах таких людей не доросли до них. А може за тими гордовито-пустими словами криється почуття власної маловартості?

Підставою інтелекту є спротив шаблонам і цікавість до нового; це — конфлікт між тими, задивленими у завтрашні дні, і тими, що залишаються у вчорашньому. Конфлікт між людьми, наснаженими світлішим майбутнім, і інертними в думках і діях. Ці останні животіють на-

бутими шаблонами і автоматизмом. Своє буття вони виявляють заялозеними словами і слоганами з-перед десятиліть. Лякаючися відповідальності, такі люди ховаються в масі. Там вони почувають себе в безпеці: можуть вигукувати і спиратися на масу, не беручи на себе відповідальності за свої слова.

Дійсний вклад таких людей в суспільне життя, в інтелектуальні процеси, навіть у своє професійне життя — мінімальний. Плекання інерції й убогості думки доводить до життєвого абсурду, а з тим до потреби якогось аргументу для оправдання такого стану. І таким аргументом стає слово „традиція” у побутових і кулінарних виявах, отже традиція біологічного животіння. В такій ситуації цілком зрозуміло, що героїзм, світлі задуми та інші елементи нашої справжньої національної традиції щораз далі відступають в тінь.

Є. Маланюк пише про ці й подібні прояви з-перед двох і трьох десятиліть. З історії знаємо, що сотні років тому атмосфера умового лінівства і духовової сльоти належала до поширених прикмет нашого народу. Інакше не можна було б і думати про плодження хахлів, малоросів і русинів.

Інерція духа, як масове явище, не є явищем постійним. Сподіваймося, що молоде покоління, яке захоче і в тому напрямі протиставитися традиційному негативізмові батьків.

Ми є за традицією, що зродилася в боротьбі за державу і волю, за традицію, що її представляли Петлюра, Коновалець, Бандера, Чупринка, Легенда, Старух, полковники і генерали УПА, старшини і вояки новітнього українського визвольного руху.

ТВОРИ СПАЛЕНОГО ПОЕТА

Видавництво „Славута” в Едмонтоні видало „Вибрані поезії” Володимира Свідзінського, спаленої російськими комуністами, окупантами України, двадцять років тому. Книга має 62 стор. і вміщує вступну статтю д-ра Яра Славутича та 43 твори поета. Ціна книги — 1 дол. Замовляти:

Slavuta Publishers
10920 — 60th Avenue
Edmonton, Alberta, Canada

I к е р.

АГЕНТ ВОЛЛ-СТРІТУ

(Фейлетон)

На святочній академії наблизився до мене земляк з Бібрецького повіту, тримаючи в руці заадресованого до Краю листа у відкритій конверті.

— Якщо маєте охоту, прочитайте собі цього листа. Може знайдете в ньому щось гідне вашої письменницької уваги.

І справді, письмо земляка до брата в Рідному Краю заслуговувало на увагу. Я позичив собі в нього листа, передрукував у дома на машинці і тепер передаю вам, звичайно, пропускаючи місця приватно-особистого характеру.

„Дорогий Брате! Ти мене запитуєш, що я роблю тут, в Америці, чим займаюся... Скажу Тобі відкрито — можеш назвати мене акулюю або агентом Волл-Стріту, бо я роблю на Волл-стріт у такому агентстві, що скуповує й перепродує на біржі цінні папери (наші люди називають їх „шери“). Працюю в цьому агентстві раз на високій, раз на низькій позиції: щоп'ять хвилин підіймаюся елевейтором, по-вашому ліфтом, з першого поверху на сороковий, а потім — шустъ! — спускаюся зверху наниз. Це вся моя робота, якщо не враховувати того, що мушу теж натискати відповідні гудзики, щоб елевейтор піднімався або спускався.

Як бачиш на залученій фотокарточці, я не секретний агент, лише уніформований. Дивись, Братіку, і придивляйся, яка в мене парадна уніформа! Сам маршал Малиновський позавидував би мені такого мундиру, якби мене побачив. Кинь лише, будь ласка, оком на ті штани з лямпасами, на кафтан із золотим мережанням і вильотами, на генеральську чи адміральську шапку! Хлопець, як шістка, стань і дивися, плюнь і вступися!

Жаль тільки і просто сором, що немає в мене на грудях орденів та медалів... Скридили мене вражі капіталісти-плютократи: в уніформу, нібито, одягли, а медалями не відзначили. Інше діло у вас, в Радянському Союзі: у вас, бачу, не лише космонавтів нагороджують орденами, але й кожній майже доярці чи свинарці теліпаються по дві-три медалі на грудях. А я

за 12 років вірної служби не заслужив собі в отих акул хоч би на мізерний медальйончик! Але що поробиш, до кого підеш на скаргу, коли тут, довкола тебе, чужа-чужиночка, нерідна сторононька!"

Примітка: Прочитавши цього дотепного листа, я спітав земляка, чи добре це він робить, що посилає його братові в Краю?.. Щоб, бува, не пошкодив йому тим, що так живовидячки кліти собі з „Радянського Союзу“.

Земляк посміхнувся і махнув рукою:

— То ще нічого... Я вам колись дам прочитати, які файні листи пише брат до мене!

Ну, так, покищо, гуд-бай! — до наступного листа.

ЧИТАЙТЕ НОВУ КНИЖКУ

ДМИТРА ДОНЦОВА

НЕЗРИМІ СКРИЖАЛІ КОБЗАРЯ

(Містика лицарів Запоріжжя)

Цей новий твір Д. Донцова є голосним закликом до переродження нас самих, він глибоко розкриває ролю духового чинника в політичному житті, дає яскраву антitezу до лжепророків „современних вогнів“ і аналізує сучасний конфлікт двох світів.

Зміст:

1. Безумство віку цього; 2. Волжв нової України; 3. Голос вопіючого в пустині; 4. Іскра в попелі; 5. Вогонь з Холодного Яру; 6. Містика могил козацьких; 7. Дух серед мечів; 8. Останнє судище; 9. Два Івани; 10. Лжевчитець „современних вогнів“; 11. Містика лицарства запорозького; 12. „Своя правда, і сила, і воля.“

Додаток:

Шевченко і „прогресисти“; „Про домо суа“.

Книжка має 232 стор. великого формату і вийшла у видавництві „Гомону України“ в Канаді.

З НАШОГО ЖИТТЯ

ВІДДІЛ ООЧСУ В АМСТЕРДАМІ, Н. Й., ВІДЗНАЧИВ 10-ЛІТТЯ СВОєї ДІЯЛЬНОСТИ

2-го грудня м. р. о год. 4:30 в залі Українського Американського Горожанського Клубу відзначено 10-ліття діяльності Відділу ООЧСУ, звітами та усними привітами, спільною вечорою та мистецькою програмою.

Ювілейне свято відкрив голова Відділу п. Мирон Свідерський, привітавши присутніх та попросивши б. пароха Лева Ліщинського провести молитву.

Після молитви п. М. Свідерський закликав присутніх вшанувати однохвилінною мовчанкою улавщих героїв та померших членів Відділу а саме: св. п. Василя Сірика, Павла Чучмана та Євгена Бартошика.

Секретар Відділу п. Осип Пащак склав короткий звіт з 10-літньої його діяльності. На вступі накреслив ціль і завдання Організації, а після ширше наскільки діяльність Відділу на зовнішньому і внутрішньому відтінках.

Голова Контрольної Комісії п. Дмитро Олійник звітував про фінансову діяльність Відділу на протязі 10 років його існування. В своїм звіті він підкresлив, що хоч наша громада мала і стало наражена на безробіття, вплатила поважну суму \$ 2.109.55 на національні та харитативні цілі.

З огляду на те, що представник централі проф. Богдан Романенчук з причини недуги не міг прибути, п. Свідерський виголосив коротку інформаційну доповідь, накресливши політичні обставини, в яких опинився український народ після другої світової війни і які лягли в основу творення організацій Визвольного Фронту на еміграції.

Письмові привіти вислали: Відділ ООЧСУ в Бінгемтоні, Когове, УККА, СУА, кол. голова Відділу п. Володимир Кривулич та ін. Усні привіти склали: о. парох Лев Ліщинський, голова Відділу УККА проф. Семен Гнатківський, голова Відділу ООЧСУ п. Микола Павловів від Організації Визвольного Фронту Сиракюз, який прибув з численного репрезентацію, п-ні Марія Трофим від парафіяльного сестрицтва, п. Василь Перець — від братства, місц. нотар Василь Чучман, п. Василь Труфим від УНС, проф. Мирослав Юрчук від „Прovidіння”, п. Осип Макаровський від Українсько-Американського Горожанського Клубу.

Висше згадані представники в своїх привітах виражували узнання праці, та бажали дальших успіхів, та взвивали до єдності, бо в єдності сила.

Після спільноти вечері п. М. Свідерський склав подяку паням: Олі Олійник, Теодозії Кривулич, Стефанії Пащак, Стефанії Коваль, Анастазії Пастернак, Олі Веселюк, Вірі Селедець, Соні Бішко, за приготування вечері та солідну обслугу.

В мистецькій частині виступали: п. Іван Семчук — сольоств при акомпаньменті п-ни Ярослави Когут. На фортепіані виконали лют п-на Дарія Семеген та Ярослав Когут. В'язанку народніх пісень відіграв на гармонії 9-літній учень Володимир Кривули. Форте-

піанове сольо відіграла 12-літня учениця Леся Пащак. Оркестра „Арфа“ під проводом п. Семена Когута виконала маршові пісні.

Відспівнням національного гімну закінчено це ювілейне свято.

Свято пройшло з повним успіхом, в теплій, товариській атмосфері. Щира подяка всім виконавцям та привітним за численну участю.

Учасник

Аркан ПЧХИ

ТЕЖ ПИСЬМЕННИК

Він думав п'ятдесят із лишнім років,
Що написати йому: роман, поему, а чи драму
И, не написавши стрічки, без мороки
Узяв і видав твір: „Про творчість мами...”

СПРОСТУВАВ

Іван Кандило, слави щоб хоч трішечки зажити,
На себе щоб звернути людську опінію-увагу,
Подав до преси от тає спростовання-бомагу:
„Це не мені, перу Франка належить „Лис Микита”...

ПАТРІОТ-ХАМЕЛЕОН

Був патріот один такий,
На москалів прелютий та лихий,
— Піду я в їхню установу працювати,
Щоб звідти, зсередини, клятих, викривати...
Пішов, побув там, попрацював тихцем
Та й... сам став непогамовним москальцем.

НОВА КНИЖКА! ЗАМОВЛЯЙТЕ У НАС!

В нашому Видавництві „Вісник“ появилася нова книжка

проф. О. Огоблина

„ДУМКИ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ СОВЄТСЬКУ ІСТОРІОГРАФІЮ”.

Автор використав найновішу літературу і дас близьку перегляд стану української історичної науки.

Відділи ООЧСУ і СУМА та поодинокі українські патріоти повинні поспішити зі замовленням цієї вартісної книжки.

Замовлення слати на „Вісник“:
315 Е, 10 вул. в Нью Йорку.

(Продовження з 2-ї стор. обкладинки)

По \$ 4.00 — Теодор Кізло, Михайло Мушинський, Петро Райкович, Григорій Гомінюк.

По \$ 3.00 — о. Мон. Лев Адамяк, Ярослав Сенчишак, Петро Савицький, Микола Іванюк, Михайло Нестор, Микола Пуш, Дмитро Проць, Іван Бряч, д-р Іллярій Домчевський, Іван Левицький, Дмитро Петрушкевич, Василь Гаврилко, Степан Сушинський, Андрій Дубас, Василь Грицак, Василь Прокопік, Петро Масний, Іван Мацейко, Микола Курецький, Михайло Терлецький, Михайло Мигаль, Муха, Герман Віндал, Пірко, Андрій Торський, Микола Яш, Володимир Мисів, Степан Терлецький, Василь Терлецький, Михайло Терлецький.

По \$ 2.50 — Павло Волинський.

По \$ 2.00 — Тарас Нахим, Іван Леслик, Іван Прекета, Іван Панько, Френко Лесиганич, Іван Мердич, Дмитро Сухар, Петро Сербін, Петро Ліщак, Микола Цьоць, Михайло Ярош, Григорій Луців, Михайло Лінинський, Петро Весоловський, Теодор Сенидяк, Петро Ющак, Богдан Кіхтан, Михайло Земко, Анастазія Лопушанська, Федір Якимів, Степан Марчишин, Анна Піляк, Василь Демушка, Михайло Хорос, Юрій Бряч, Степан Терлецький, Йосип Шурила, Петро Дубінський, Василь Гринько, Теодор Фесич, Михайло Гиряк, Григорій Семанків, Михайло Штинь, Степан Когут, Марія Вус, Іван Волос, Стах Вус, Василь Поліщук, Василь Бульбачинський, д-р Віталій Голонко, д-р Роман Стакура, Іван Данильчак, Микола Мельник, Іван Прохніцький, Іван Хари, Михайло Данильчак, Андрій Данильчак, Михайло Юркевич, Петро Остапяк, Михайло Тик, Йосип Щелєць, Володимир Нікліс, Михайло Мартинишин, Текля Мартинишин, Степан Тарнавський, Ілько Рівняк, Михайло Люлька, Степан Бигизда, Володимир Натишок, Василь Куцалаба, Текля Ворожбит, Михайло Баран, Катерина Натишок, Дмитро Романко, Микола Панкевич, Микола Маркевич, Мош Козовський, Олександер Рибалт, Петро Рудяк, Марія Литвин, Андрій Цепінь, Василь Терлецький, Марія Черніга, Петро Стакура, м-р Мирон Жмуркевич, Сидор, Іван Севгішин Евген Волошин, Шпирко, Микола Коваль, Пірко, Різник, Рушник, Тимків, Марія Галько, Марія Корсо, Федор Антончак, Сергій Шевченко, Степан Зубиляк, Михайло Кремінь, Френк Когут, Андрій Цибульський, Степан Бурий, Іван Волошинович, Петро Колко, Станислав Вишатицький, Іван Терлецький, Анна Феочіч, Іван Стакура, Теодор Маскалик, Антін Когут, Роман Горбачевський, Михайло Стапай, Степан Гулич, Іван Стрілка.

По \$ 1.50 — Андрій Будинський, Микола Вілей, Володимир Пірко.

По \$ 1.25 — Михайло Боднар.

По \$ 1.00 — Михайло Сухар, Іван Набережний, Іван Сетник, Френк Бодак, Іван Тиховський, Михайло Кіхтан, Андрій Пронік, Дмитро Войтович, Дмитро Сенько, Микола Смук, Степан Петрик, Степан Шпитко, Степан Бух, Микола Волінчак, Василь Соломон, Іван Максимич, Василь Конишак, Олекса Ганущак, Марія Сенчишак, Остап Ткачук, Микола Ластик, Михайло Косач, Михайло Дикун, Анна Лабаш, Іван Ющак, Дмитро Сидор, Ева Терлецька, Анна Колонська, Ілько Гоцул, Андрій Кіт, Андрій Кравець, Михайло Сенидяк, Марія Соломон, Теодор Кулинич, Христина Швед,

Йосип Перегінець, Теодор Дідовський, Євгенія Лінинська, Михайло Лесик, Степан Яворський, Юліян Грицько, Андрій Драгунцак, Михайло Когут, Галина Терей, В. Пельо, Григорій Дворак, Петро Стецевич, Михайло Курецький, Іван Тофіль, Дмитро Глива, Павло Лисиганич, Йосип Юрін, Михайло Стецевич, Микола Стадник, Дмитро Крутиголова, Василь Венгер, Анна Слюсарчук, Михайло Сотовський, Степан Рапавий, Гриць Олійник, Степан Пласкодняк, Тамос Біловус, Михайло Тхорик, Іван Баган, Йосип Кешмар, Захар Бережанський, Теодора Лупушанська, Катерина Війовська, Ярослав Залотоцький, Муха, Антончак, Нелі Оскоріп, Андрій Ютлак, Михайло Гуряк, Сорока, Рибак, Волінчак, Степан Кралька, Степан Сивий, Віндяк, Комат, Шабля, Ілля Вітик, Герда Ганер, Іван Бурий, Василь Пекар, Дмитро Тхорик, Петро Тхорик, Іван Цепін, Михайло Гарасим Джуллюс Васько, Луїс Хабула, Іван Северіно, Іван Кресин, Громада Лебет, Темофей Фурса, Френк Полма, Євгенія Черкасенко, Теодор Лях, Катерина Даровська.

По \$ 0.50 — Іван Колісниченко, Катерина Гриб, Павло Копаник.

ВАШИНГТОН, Д. С.

Збіркові листи від ч. 0556 до ч. 0559.

По \$ 5.00 — о. д-р проф. Мелетій Войнар, ЧСВВ., Інна В. Гарднер, д-р Михайло Кушнір, Теодор Царик, В. Ю. Маєвський.

По \$ 3.00 — Василь Грубяк.

По \$ 2.00 — Михайло Царик, Петро Дихтярук, Юрій Чумак, д-р Остап Котик-Степанович, д-р Л. Желтвай, П. Максимюк, Інна Гарднер, о. Теодор Данусяр, д-р Тетяна Антонович, Олесь Ломацький, Остап Зенюк.

По \$ 1.00 — о. Дмитро Шуль, Богдан Ясінський, Валентин Сімянцев, Олег Сржиківський, В. Пристай, Ф. Савчук, Іван Малиновський, Н. Щуст, М. Курницький, д-р Петро Оришкевич, Міра Залуцька, м-р В. Пропцінський, Петро Круль, Нестор Пилипець, Надія Ошай, Витковицький, д-р Юрій Старосольський, Петро Винник, Кіндрат Ярослав, д-р Ярослав Н. Гелета, д-р Теодор Залуцький, Іван Малиновський, м-р. Василь Сьокало, Тамара Витковицька, д-р Евген Гіль, Василь Наконечний.

По \$ 0.50 — І. Мацьків.

СПОКАНЕ, ВАШ.

Листа ч. 631. Збірщик Анатоль Демусь.

По \$ 5.00 — А. Демусь.

По \$ 2.00 — І. Корник, П. Касперський, Л. Максименко, І. Войтєчко.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Листа ч. 141. Збірщик І. Бабяк.

По \$ 5.00 — д-р М. Ценко, Ю. Гончаренко, І. Бабяк.

По \$ 3.00 — І. Біндас.

По \$ 2.00 — А. Ковалъчик, К. Гумен.

Листа ч. 153. Збірщики: В. Собків і С. Рад, Норістовн, Па.

По \$ 5.00 — М. Смачило.

По \$ 3.00 — К. Моштук, В. Процик.

По \$ 2.00 — Ю. Хома, Сиба, К. Білик, пані Шіма, Соляр.

По \$ 1.00 — Худоба, нечиткий підпис.

Листа ч. 154. Збірщики: В. Собків і С. Рад — Філadelfія, Па,

По \$5.00 — М. Савка, І. Дубляк, Анна Федус, Мазур, Родина Бойко, о. М. Періг.

По \$4.00 — Д. Мичол.

По \$3.00 — Пані Курко, Мандзук, Дубляк.

По \$2.00 — Пришляк, В. Мандзук, М. Будівський, С. Гасюк, П. Кича, С. Сич.

По \$1.00 — Е. Правдзік.

Листа ч. 157 і 158. Збірщик Л. Трицецький.

По \$10.00 — о. Чабовський.

По \$5.00 — Л. Трицецький, Смеречинська, Чопко, Гарасим, М. Тимчук, Г. Москаль, Дуда, Цікало.

По \$4.00 — Тритяк.

По \$3.00 — Романець, Милек, Сівак, Іней, М. Бульба, Шабля, М. Стасюк.

По \$2.00 — Семковський, Воскрес, Коцур, Ніна Горленко, Сметаняк, Зубик, Рижило, Метанчук, Піцкан, Коженівський, Гончак, Буршин, Левандовський, Дозокін, Вовчастий, Д. Войт, В. Дорошенко, С. Кузів, Данкович, М. Головатий, Д. Кунцьо, Клюс, Ріпецький, В. Воланюк.

По \$1.00 — Циган, Рачковська, А. Кудляк, Федак. Листа ч. 159. Збірщик Степан Волянюк.

По \$6.00 — І. Чавс.

По \$5.00 — С. Волянюк, С. Корновський, І. Васараб, Катерина Крайник, П. Канюк.

По \$4.00 — В. Богайський.

По \$.300 — Штепа, Козакевич, О. Юр, М. Іванишин, О. Назаревич.

По \$2.00 — Шотурно, В. Коронюк, І. Близнюк, П. Осташків, Г. Наганда, Марія Сіторська, В. Олексюк, Ф. Квачор, В. Дзятківський, С. Коник, А. Ворін, М. Поритко.

По \$1.00 — Воястин, Гендрак, С. Федюк, К. Пилків, О. Ковтів, Яремчук, Д. Хорів, Е. Рудакевич.

Листа ч. 160. Збірщик А. Кушнір.

По \$5.00 — А. Кушнір, І. Кусин, Л. Заставний, Іваннишин, Струтинський, нечіткій підпис.

По \$4.00 — Інж. Остапяк.

По \$3.00 — В. Кушнір, І. Крих, А. Вовк, Тарнавський, Боднар, В. Ходак, І. Корилак, П. Любіа, Я. Дмитришин.

По \$2.00 — І. Садівник, Петрівський, Василів, Черепаха, І. Шманда, В. Матуш, В. Мартюк, С. Єронів, І. Юркевич, Сосновий, В. Фолес, С. Ціцінський.

По \$1.00 — Н. Н., Бабій, І. Погутко, нечіткий підпис. Листа ч. 161, 162, 163, 164. Збірщики: В. Собків і С. Рад.

По \$30.00 — І. Романюк.

По \$10.00 — Ф. Дубас.

По \$5.00 — М. Гурій, В. Комарницький, І. Петриків, В. Радошевський, Тукецей, Коцюбинський, М. Дармопрай, Висилкове Бюро „Гірард”, Бакоуз, О. Ганусей, Павліне Воркец, М. Сосновий, П. Нис, Роза Бар, не-

читкий підпис, Ф. Кіта, Перевернигора, М. Савіцький, С. Рад, Г. Захарко, Насевич, М. Ковалюк, І. Трачук, П. Розок, С. Терлецький, І. Фодзицький, Рудольф, В. Собків, І. Стасик, Павлюк, Фрагніто Аноніо, В. Лесів, М. Карбівник, М. Зaborський, Я. Даїніга, нечіткий.

По \$3.00 — ЕКО — крамниця меблів, М. Симків, Г. Бучинський, Тричицька, Рибачко, С. Вайкновський, Оксана Ген'гало, С. Сеньків, С. Фібек, С. Михаль, М. Сапіга, О. Канцер, Корязов, нечіткий підпис, Стефанія Вовчак, П. Городович, нечіткий, нечіткий, нечіткий, С. Максимук, І. Чойко, Бобрівник, Тодорів, Яцків.

По \$2.00 — І. Н., нечіткий, Ник, Колос, О. Антоник, М. Шуляк, Чайківський, В. Хоркавців, І. Поліцезик, І. Шуляк, Г. Піскур, П. Олексюк, І. Шаран, В. Доброзвольський, Пехальський, Темошук, В. Биг, Брава, Матляк, М. Щекіль, М. Обущак, А. Соневич, Кош, Пані Прончак, Ю. Мартичук, М. Шалой, Затинюк, В. Рурик, Мемеришин, Г. Школик, В. Ходак, Сенасайло, І. Дмитришин, М. Шуляк, П. Колодзь, М. Пакура, І. Восколоб, Т. Сочко, Д. Назарук, Пачковський, В. Назар, Ковалюк, Музичка, Присвій, В. Кравчук, М. Шабробранський, С. О. Лукасевич, П. Пришибинський, І. Буханченко, В. Романів, М. Білас.

По \$1.50 — М. Шурпа, І. Дмитришин, І. Машай.

По \$1.00 — нечіткий, нечіткий, В. Черник, М. Здоров, П. Камінський, М. Паранець, А. Радванський, Бунь, Комар, Давидов, Шварц, Ф. Ормак, І. Мельник, Годованець, Павло, Я. Хостяк, Сестри Службниці, Романець, Баглай, О. Антонів, Вудизда, Шеремета, І. Інішів, Г. Дацко, Н. Н.

Листа ч. 165, 166. Збірщик В. Столляр.

По \$5.00 — М. Кушнір, В. Нич, Пеляк, Г. Мадзій, В. Столляр.

По \$3.00 — Мочарнюк, А. Сплавик, М. Середа, Т. Середа, В. Возньй, нечіткий, Р. Савчак, Мудрик, В. Пріпін, Е. Зибликевич, Ю. Маланчук, П. Дідух, Брикова, АРКА.

По \$2.00 — М. Федін, Е. Куропас, Безборотько, Маслянка, Ю. Луців, Куропас, М. Німчук, нечіткий, І. Гарух, Р. Кнуш, Р. Андрушак, В. Когут, П. Турко, Т. Чужак, Т. Бесага, А. Шекерик, д-р — нечіткий підпис, П. Моклюк, Недорода, Кухарський, нечіткий, М. Гарасимів, Фучко, Лис, М. Качак, І. Кріль, П. Богуш.

По \$1.50 — Мариняк.

По \$1.00 — Цюрпіта, Р. Мацьків, А. Сливар, Е. Дмитришин, Бравя, нечіткий, М. О., Дудинський, С. Чорпіта, Д. Філь, О. Бохнар, П. Федик, С. Мачоган, В. Слонський, нечіткий, Т. Долинюк, Г. Логозар, Рибак, Р. Федак, П. Фешак, Кузів.

Листа ч. 168. Збірщик Р. Кравців.

По \$5.00 — Р. Кравців, М. Утриско, Б. Онуферко, Филипович, О. Бодуляк, Потятинник, „Самопоміч”, „Провидіння” Відділ 193.

По \$2.00 — Крохман Старух, І. Лопатинський, О. Кульчицький, Д. Петрика, В. Будуляк, К. Томаєв, П. Кучерявий.

По \$1.00 — Пелевич, Е. Н., Скочилас, Фонарчук, П. Козак, Н. Кравців.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБІ!

(Продовження збірки в наступному числі)